

รายงานการวิจัย

การพัฒนาระบบไมโครคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการควบคุมสัญญาณและเก็บข้อมูล

ทางด้านโฟโตอิเล็กทริก โฟโตเมตรี

Microcomputer Programming Developments in System Control and Data Acquisition
in Photoelectric Photometry

โดย

บุญรักษา

สุนทรธรรม

BOONRUCKSAR

SOONTHORNTHUM

พรพจน์

พจนามาร์

PORNPOT

POTJANAMART

ภาควิชาฟิสิกส์

คณะวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตามทฤษฎีการวิจัย

คณะวิทยาศาสตร์

ประจำปี 2530

สารบัญเรื่อง

	หน้า
กิจกรรมประกาศ	ง
บทคัดย่อ	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 แนวทางวิเคราะห์ระบบควบคุมสัญญาณและเก็บข้อมูลทางไฟโตอิเล็กตริกไฟโตเมตรี	4
2.1 ระบบไฟโตอิเล็กตริก ไฟโตมิเตอร์	4
2.2 เครื่องนับโฟตอน Starlight-1	6
2.3 พอร์ตขนานขาเข้า-ออก ของเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์	13
2.4 การเชื่อมต่อเครื่องนับโฟตอนกับไมโครคอมพิวเตอร์	15
บทที่ 3 การสร้างวงจรเชื่อมต่อและการควบคุมสัญญาณทางด้านไฟโตอิเล็กตริกไฟโตเมตรี	20
3.1 วงจรเชื่อมต่อ (Data Interface)	20
3.1.1 วงจรควบคุมเครื่องนับโฟตอน	23
3.1.2 วงจรสร้างสัญญาณนาฬิกา	25
3.2 การส่งถ่ายข้อมูลจากเครื่องนับโฟตอนสู่ไมโครคอมพิวเตอร์	27
3.3 รุกภาษาเบสิกที่ใช้ในการควบคุมเครื่องนับโฟตอน	32
บทที่ 4 การเก็บข้อมูลทางไฟโตอิเล็กตริก ไฟโตเมตรี โดยไมโครคอมพิวเตอร์	33
4.1 การเก็บข้อมูลในการวิจัยทางไฟโตอิเล็กตริก ไฟโตเมตรี	33
4.2 โปรแกรมควบคุมเวลามาตรฐานท้องถิ่นในระหว่างการสังเกตการณ์ (SETTIME)	34
4.3 โปรแกรมเก็บข้อมูลทางไฟโตอิเล็กตริก ไฟโตเมตรี (DATAAC)	38
4.4 การทดสอบโปรแกรมและเพิ่มข้อมูลทางไฟโตอิเล็กตริก ไฟโตเมตรี	43
บทที่ 5 สรุปและวิจารณ์ผล	52
บรรณานุกรม	54

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	ตารางเลือกตำแหน่งของตัว เลขที่ต้องการอ่านจากเครื่องนับโฟตอน
ตารางที่ 2.2	รายละเอียดของฟอร์ททาสัญญาณ เข้า-ออก ชนิด 25 บิต ในโหมด อ่านข้อมูลและโหมดนับ
ตารางที่ 4.1	เพิ่มข้อมูลทางไฟโตอิเล็กตริก ไฟโตเมตรี

สารบัญภาพ

		หน้า
รูปที่ 2.1	ระบบไฟโตอิเล็กทรอนิกส์ ไฟโตมิเตอร์ทั่วไป	7
รูปที่ 2.2	บล็อก ไดอะแกรมของระบบนับพัลส์	7
รูปที่ 2.3	บล็อก ไดอะแกรมของหัว ไฟโตมิเตอร์และเครื่องนับโฟตอน Staright-1	8
รูปที่ 2.4	ภาพด้านหน้าของเครื่องนับโฟตอน Staright-1	11
รูปที่ 2.5	ภาพด้านหลังของเครื่องนับโฟตอน Staright-1	12
รูปที่ 2.6	พอร์ทขนานขาเข้า-ออก ของเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ แบบแอปเปิลทู	14
รูปที่ 2.7	ผังการทำงานของโปรแกรมควบคุมวงจรเชื่อมต่อ	18
รูปที่ 3.1	บล็อก ไดอะแกรมของวงจรเชื่อมต่อ	21
รูปที่ 3.3	ภาพวงจรเชื่อมต่อที่สร้างขึ้น	26
รูปที่ 3.4	ภาพการเชื่อมต่ออุปกรณ์ระหว่างเครื่องนับโฟตอนกับไมโครคอมพิวเตอร์	26
รูปที่ 4.1	แอดเดรสของหน่วยความจำที่ใช้ติดต่อกับวงจรเชื่อมต่อ	35
รูปที่ 4.2	โปรแกรม "SETTIME" ใช้ในการควบคุมสัญญาณนาฬิกา	37
รูปที่ 4.3	โปรแกรม "DATAAC" ใช้ในการบันทึกข้อมูลของดาวจากเครื่องนับโฟตอน ในระหว่างการสังเกตการณ์	39
รูปที่ 4.4	การทดสอบการเก็บข้อมูลในห้องปฏิบัติการ	44
รูปที่ 4.5	การติดตั้งอุปกรณ์เข้ากับกล้องดูดาวของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	44
รูปที่ 4.6	โปรแกรมใช้ในการเรียกข้อมูลออกมาวิเคราะห์	47

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณ ผู้มีรายนามดังต่อไปนี้ ที่ช่วยให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

Dr. Alan George ที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการออกแบบวงจรและการสร้างระบบควบคุม
สัญญาณ โดยใช้ระบบไมโครคอมพิวเตอร์

นายนคร ราชกิจ และนายมาโนช นาคสาทา ผู้ช่วยเก็บข้อมูลในการวิจัย

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ ภาควิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่สนับสนุนโครงการวิจัยนี้ และขอขอบคุณ คณะกรรมการวิจัยคณะวิทยาศาสตร์ ที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยของ
คณาจารย์ ประจำปี 2530

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บทคัดย่อ

การพัฒนาระบบไมโครคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการควบคุมสัญญาณและเก็บข้อมูล
ทางด้านไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ ไฟโตเมตรี

บุษกรศึกษา

สุนทรธรรม

พรพจน์

พจนามาตร์

ผู้วิจัยได้พัฒนาอุปกรณ์เชื่อมต่อสัญญาณเข้า-ออก และวงจรสร้างสัญญาณนาฬิกา ตลอดจนโปรแกรมไมโครคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ในการควบคุมสัญญาณและเก็บข้อมูล จากเครื่องนับโฟตอน แล้วสร้างเป็นแฟ้มข้อมูลเก็บไว้ในเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์

ระบบดังกล่าวนี้ ได้นำมาติดตั้งอย่างถาวรกับกล้องโทรทรรศน์ ชนิดคาสิเกรน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 16 นิ้ว พร้อมกับระบบไฟโตมิเตอร์ที่ใช้อยู่ ณ หอดูดาวมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งจะสามารถยังผลให้งานวิจัยทางด้านไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ ไฟโตเมตรี ดำเนินไปด้วยประสิทธิภาพสูงสุด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Abstract

Microcomputer Programming Developments in System Control and Data Acquisition in Photoelectric Photometry

Boonrucksar	Soonthornthum
Pornpot	Potjanamart

We have developed I/O interface and clock signal circuit incorporating microcomputer programs for system control and data acquisition from a photon counter. As a result, data files have been built up into the computer. This system has been permanently installed with the 16-inch Cassegrain telescope and photometer system at Chiang Mai University Observatory. It is expected that this system will further the current work in photoelectric photometry with increased efficiency.

บทที่ 1

บทนำ

การวิจัยทางด้านดาราศาสตร์ระดับสูงในปัจจุบัน จำเป็นต้องอาศัยกล้องโทรทรรศน์ขนาดใหญ่ พร้อมทั้งอุปกรณ์บันทึกสัญญาณในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ในรูปของสัญญาณไฟฟ้า เพื่อสามารถใช้อุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์วิเคราะห์สัญญาณหรือในรูปของสเปกตรัม เพื่อสามารถใช้อุปกรณ์ทางแสงวิเคราะห์สัญญาณ เป็นต้น เทคนิคทางโฟโตอิเล็กตริก โฟโตเมตรี เป็นเทคนิคสำคัญอย่างหนึ่งทางดาราศาสตร์ ที่ใช้ในการวิจัยระดับสูง ที่อาศัยหลักการแปลงสัญญาณแสงดาวให้อยู่ในรูปของสัญญาณไฟฟ้า โดยอุปกรณ์ที่มีชื่อเรียกว่า "โฟโตอิเล็กตริก โฟโตมิเตอร์ (Photoelectric Photometer)" สัญญาณไฟฟ้าที่ออกมาจากเครื่องโฟโตอิเล็กตริก โฟโตมิเตอร์ เป็นสัญญาณแบบอนาล็อก (Analog) ซึ่งจะถูกละเปลี่ยนให้เป็นสัญญาณดิจิทัล (Digital) และสามารถอ่านค่าออกมาเป็นตัวเลข โดยเครื่องนับโฟตอน (Photon Counter) สัญญาณที่วัดได้จะมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับโชติมาตรปรากฏ (Apparent Magnitude) ของวัตถุท้องฟ้าที่ได้ทำการสังเกตการณ์ ค่าดังกล่าวนี้มีความสำคัญทางดาราศาสตร์ในการวิเคราะห์คุณสมบัติทางกายภาพต่าง ๆ ของวัตถุท้องฟ้า เช่น สีของดาวฤกษ์ อุณหภูมิพื้นผิวของดาวฤกษ์ โครงสร้างทางกายภาพของกระจุกดาว คุณสมบัติของฝุ่นและก๊าซระหว่างดาว เป็นต้น การศึกษาและวิจัยทางด้านโฟโตอิเล็กตริก โฟโตเมตรี นี้ นับว่าเป็นงานวิจัยหลักของหน่วยวิจัยดาราศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อยู่ในขณะนี้ ระบบดังกล่าวนี้กำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนาและปรับปรุง ให้ใช้ร่วมกับกล้องโทรทรรศน์แบบคาสเซกรีน (Cassegrain) ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 16 นิ้ว ของหอดูดาวมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

อย่างไรก็ตาม ในขณะการใช้เครื่องโฟโตอิเล็กตริก โฟโตมิเตอร์ นั้น ยังมีปัญหาอยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องการควบคุมสัญญาณและการเก็บข้อมูล ผู้ใช้เครื่องมือต้องปรับอุปกรณ์ต่าง ๆ และต้องจดข้อมูล ทั้งจากเครื่องนับโฟตอนและนาฬิกา เป็นจำนวนนับร้อย ๆ ข้อมูล ซึ่งมักจะก่อให้เกิดความผิดพลาดอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสังเกตการณ์ที่จำเป็นต้องทำเป็นช่วงระยะเวลานานตลอดทั้งคืน และวัตถุท้องฟ้าที่ทำการสังเกตการณ์มีแสงน้อยมาก แทบจะเห็นไม่ได้เลยที่จะทำการเก็บข้อมูลได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ ดังนั้น การใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ เข้าช่วยควบคุมการบันทึกสัญญาณและเก็บข้อมูลทางด้านโฟโตอิเล็กตริก โฟโตเมตรี จึงนับว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะทำให้การปฏิบัติงาน และการวิจัยทางด้านนี้มีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งยังให้ความถูกต้องแม่นยำ ประหยัดเวลา และกำลังคนอย่างมากอีกด้วย

สิ่งที่สำคัญที่สุดในการใช้ระบบโฟโตอิเล็กทริก โฟโตเมตรี ในการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ นั้น ก็คือ ความถูกต้องแม่นยำของการบันทึกเวลาที่ทำการสังเกตการณ์ ซึ่งอาจอยู่ในรูปเวลามาตรฐานท้องถิ่น (Local Standard Time) หรือเวลาสากล (Universal Time) ก็ได้ การจัดหมวดหมู่ของ ข้อมูลของดาวชนิดต่าง ๆ เช่น ดาวมาตรฐาน (Standard Stars) ดาวโปรแกรม (Program Stars) เป็นต้น จะต้องทำอย่างมีระเบียบ และถูกต้องให้มากที่สุด นอกจากนั้น ช่วงเวลาในการสังเกตการณ์แต่ละครั้งของดาวแต่ละประเภท จะต้องสั้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการสังเกตการณ์ ดาวแปรแสงประเภทดาวคู่อุปราคา ในช่วงเวลาที่แสงที่น้อยที่สุด (Time of Minima) ปัญหาก็คือ เรามีวิธีการอย่างไรที่จะดำเนินการเพื่อที่จะให้การควบคุมและการเก็บข้อมูลมีประสิทธิภาพสูงสุด ตามข้อกำหนดต่าง ๆ ที่ตั้ง

คำตอบก็คือ ถ้าเราสามารถสร้างวงจรเชื่อมต่อสัญญาณเข้า-ออก (I/O Interface) ระหว่างเครื่องนับโฟตอน และเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ และวงจรสร้างสัญญาณนาฬิกา ที่สามารถ บันทึกเวลาลงในแฟ้มข้อมูลได้ทุก ๆ ขณะที่มีการบันทึกข้อมูล พร้อมทั้งการพัฒนาทางด้านซอฟต์แวร์ด้วย ภาษาต่าง ๆ เช่น ภาษาเครื่อง (Machine Language) ภาษาแอสเซมบลี (Assembly Language) หรือภาษาชั้นสูงต่าง ๆ เช่น ภาษาเบสิก (Basic Language) ภาษาฟอร์แทรน (Fortran Language) ภาษาปาสคาล (Pascal Language) เป็นต้น ซึ่งจะสามารถควบคุมการเก็บข้อมูลต่าง ๆ ลงในแผ่นดิสเก็ต (Diskette) เพียงแผ่นเดียว สำหรับการวิจัยแต่ละชุด เราก็จะได้ข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด พร้อมทั้งจะนำมาวิเคราะห์หาคุณสมบัติของวัตถุท้องฟ้าต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้ระดับมาตรฐาน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาทางด้านฮาร์ดแวร์ (Hardware) และซอฟต์แวร์ (Software) บนเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ แบบแอปเปิลทู (Apple II) 8 บิต ขนาดหน่วยความจำ 64 K RAM ให้สามารถควบคุมการทำงานของเครื่องนับโฟตอน ซึ่งรับสัญญาณไฟฟ้าที่ส่งออกมาจากหลอดโฟโตมัลติพลายเออร์ (Photomultiplier Tube) และนำสัญญาณที่แสดงในรูปของตัวเลข (Digital) มาเก็บไว้ในแฟ้มข้อมูล (Data Files) ของเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์

การพัฒนาทางด้านฮาร์ดแวร์ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ มีขั้นตอนโดยสรุปดังนี้ คือ

- (ก) การพัฒนาวงจรเชื่อมต่อสัญญาณขาเข้า-ขาออก (I/O Interface)
- (ข) การพัฒนาวงจรสัญญาณพิก้า เพื่อบันทึกเวลาในขณะที่ทำการสังเกตการณ์

ส่วนการพัฒนาทางด้านซอฟต์แวร์ มีขั้นตอนโดยสรุปดังนี้ คือ

- (ก) การพัฒนาโปรแกรมควบคุมการทำงานและรับส่งข้อมูลของเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์
- (ข) การพัฒนาโปรแกรมควบคุมและอ่านสัญญาณพิก้า
- (ค) การพัฒนาโปรแกรมการบันทึกข้อมูลของวัตถุท้องฟ้าชนิดต่าง ๆ และจัดแยกเป็นหมวดหมู่
- (ง) เขียนโปรแกรมการอ่านข้อมูลจากแฟ้มข้อมูลชนิดต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์

ระบบการควบคุมสัญญาณและเก็บข้อมูลทางด้านโฟโตอิเล็กทริก โฟโตเมตรี โดยใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ ในการวิจัยครั้งนี้ ได้รับการตรวจสอบและแก้ไข จนกระทั่ง สามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการวิจัย โดยในขณะนี้ได้ถูกนำมาติดตั้งอย่างถาวรกับกล้องดูดาว แบบคาสซิเกรน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 16 นิ้ว พร้อมกับระบบไมโครคอมพิวเตอร์ที่ใช้อยู่ ณ หอดูดาวของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งได้ใช้เก็บข้อมูลในงานวิจัยของคณาจารย์ และนักศึกษาเป็นจำนวนมากหลายโครงการแล้ว ในช่วงฤดูการสังเกตการณ์ที่ผ่านมา ปรากฏว่าได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ทั้งทางด้านความแม่นยำของการเก็บข้อมูลและบันทึกเวลา ความรวดเร็วในการเก็บข้อมูล และความสะดวกในการใช้อุปกรณ์ดังกล่าวนี้

แนวทางวิเคราะห์ระบบควบคุมสัญญาณและ เก็บข้อมูลทางไฟโตอิเล็กตริก ไฟโตเมตร

แนวทางวิเคราะห์เพื่อที่จะใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ ในการควบคุมสัญญาณและเก็บข้อมูลทางไฟโตอิเล็กตริก ไฟโตเมตร นั้น ผู้วิจัยจะต้องทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในระบบไฟโตอิเล็กตริก ไฟโตเมตรที่ใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พอร์ตรับสัญญาณขาเข้า-ขาออก (I/O Port) ของเครื่องนับไฟโตเมตรที่ใช้ โดยเฉพาอย่างยิ่ง พอร์ตรับสัญญาณขาเข้า-ขาออก (I/O Port) ของเครื่องนับไฟโตเมตรที่ใช้ในการปิด-เปิดวงจร เมื่อพร้อมที่จะรับสัญญาณ และการรับข้อมูล ตลอดจนสัญญาณติดต่อระหว่างเครื่องนับไฟโตเมตรและเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ สำหรับไมโครคอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยจำเป็นต้องทราบถึงลักษณะการทำงานของพอร์ตรับสัญญาณขาเข้า-ขาออกเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บัสข้อมูล (Data Bus) และสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ วงจรเชื่อมต่อ (Interface) ระหว่างเครื่องนับไฟโตเมตรกับเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังต้องศึกษาถึงภาษาคอมพิวเตอร์ เช่น ภาษาแอสเซมบลี, ภาษาเบสิก เป็นต้น เพื่อควบคุมการทำงานของระบบ ตลอดจนเก็บข้อมูลไว้ในแฟ้มข้อมูลที่สร้างขึ้น เพื่อสามารถนำเอาข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในการวิเคราะห์และตีความต่อไปอีกด้วย

2.1 ระบบไฟโตอิเล็กตริก ไฟโตเมตร

เทคนิคทางไฟโตอิเล็กตริก ไฟโตเมตร เป็นเทคนิคการวัดความเข้มของแหล่งกำเนิดแสง ซึ่งอาจจะเป็น ดาวฤกษ์ทั่ว ๆ ไป ดาวแปรแสง ดาวเคราะห์น้อย หรือ ดาวหางก็ได้ แล้วแสดงผลในรูปของสัญญาณไฟฟ้า อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับเทคนิคดังกล่าวนี้ มีชื่อเรียกว่า ระบบ "ไฟโตอิเล็กตริก ไฟโตเมตร (Photoelectric Photometer)" ซึ่งอุปกรณ์หลักของระบบนี้ก็คือ อุปกรณ์วัดสัญญาณแสง (Light Detector) ซึ่งได้แก่ หลอดไฟโตมัลติพลายเออร์ (Photomultiplier Tube) อุปกรณ์นี้จะทำหน้าที่ เปลี่ยนสัญญาณแสงที่ตกกระทบบนผิวของโฟโตคาโธด (Photocathode) ไปเป็นสัญญาณไฟฟ้า โดยใช้หลักปรากฏการณ์ทางไฟโตอิเล็กตริก (Photoelectric Effect) สัญญาณไฟฟ้างี้จะถูกระบายหลายครั้ง โดยขั้วไดโนด (Dynodes) ในหลอดหลายครั้ง แล้วส่งออกจากขั้วแอนโนด (Anode) ของหลอด การขยายสัญญาณไฟฟ้าในหลอดไฟโตมัลติพลายเออร์ดังกล่าวนี้ จะถูกควบคุมโดยแหล่งจ่ายไฟตักสูง (High-Voltage Supply)

เนื่องจากแสงที่ตกกระทบบนโฟโตคาโธดของหลอดไฟโตมัลติพลายเออร์นั้น มีทุกความยาวคลื่น เราอาจจะเลือกให้แสงเฉพาะบางความยาวคลื่นเท่านั้น ตกกระทบบนโฟโตคาโธด โดยใช้ระบบแผ่นกรองแสง ซึ่งออกแบบให้มีช่วงกว้างของการผ่านของสเปกตรัมขนาดต่าง ๆ ผ่านเข้ามา แล้วแต่ลักษณะ

การวิจัย แต่ระบบแผ่นกรองแสงที่นิยมใช้ โดยทั่วไปจะเป็นแบบแถบกว้าง (Wide-Band Filter System) ในช่วงความยาวคลื่นอุลตราไวโอเล็ต (U) สีน้าเงิน (B) และสีเหลือง (V) นอกจากนี้ยังมีระบบไดอะแฟรม (Diaphragm) ซึ่งเป็นช่องเปิดขนาดต่าง ๆ เพื่อเลือกดาวดวงที่ต้องการสังเกตการณ์เท่านั้น ให้ผ่านเข้าสู่โฟโตคาไซตของหลอดโฟโตมัลติพลายเออร์

สัญญาณไฟฟ้าขาออกจากหลอดโฟโตมัลติพลายเออร์ จะถูกป้อนเข้าสู่เครื่องขยายสัญญาณ (Amplifier) เมื่อขยายพัลส์ (Pulse) และจัดรูปร่างของพัลส์ ตลอดจน กำจัดสัญญาณรบกวน (Noise) ต่าง ๆ จากพัลส์ด้วย หลังจากนั้น ก็จะผ่านเข้าสู่เครื่องนับพัลส์ (Pulse Counter) หรือที่รู้จักกันในชื่อของ เครื่องนับความถี่ (Frequency Counter) ซึ่งอุปกรณ์ดังกล่าวนี้ จะประกอบด้วย ส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ

- (ก) วงจรนับ (Counting Circuit) ที่จะนับพัลส์ทุกพัลส์ที่ผ่านเข้ามา
- (ข) เกท (Gate) ซึ่งเป็นตัวกำหนดช่วงเวลาการนับพัลส์ที่ผ่านเข้ามา
- (ค) วงจรจับเวลา (Timing Circuit) เพื่อใช้ในการควบคุมเกท

จำนวนนับที่เกิดขึ้นเนื่องจากการเปลี่ยนความเข้มของแสงดาว เป็นสัญญาณไฟฟ้า สามารถอ่านได้โดยตรงจากเครื่องนับ (Counter) เอง หรือส่งผ่านวงจรเชื่อมต่อเข้าสู่เครื่องคอมพิวเตอร์ก็ได้ รูปที่ 2.1 แสดงระบบโฟโตอิเล็กตริก โฟโตมิเตอร์ทั่วไป ส่วนรูปที่ 2.2 แสดงบล็อกไดอะแกรมของระบบนับพัลส์ ซึ่งมีวงจรเชื่อมต่อเข้าสู่คอมพิวเตอร์ เครื่องบันทึกเทป (Tape Recorder) หรือ เทลไทม์ (Teletype) เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์จะทำการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนพัลส์ เนื่องจากความเข้มของแสงดาวที่วัดได้ และเก็บไว้ในแฟ้มข้อมูล ซึ่งสามารถถ่ายลงสู่แผ่นดิสเก็ตเป็นการถาวรได้ และสามารถนำมาใช้ได้เมื่อต้องการวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น

นอกจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับจำนวนพัลส์แล้ว ยังอาจสร้างวงจรสร้างสัญญาณนาฬิกาเชื่อมต่อเข้าสู่เครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อบันทึกเวลาในขณะที่ทำการสังเกตการณ์ได้อย่างแม่นยำอีกด้วย

เครื่องนับพัลส์หรือเครื่องนับความถี่ ที่ใช้ในการวิจัยทางด้านดาราศาสตร์นั้น จะต้องมีความสมบัติดังต่อไปนี้

- (ก) มีความสามารถนับได้ถึง 100 เมกะเฮิรตซ์ (MHz) หรือมากกว่า
- (ข) สามารถเลือกฐานเวลา (Time Base) ได้ อย่างน้อยที่สุดจะต้องมีเวลาเกท (Gating Time) 1 และ 10 วินาที สำหรับการวัดปกติและ 0.001 และ 0.01 วินาที สำหรับการสังเกตการบดบังดาว (Occultation Observations)
- (ค) มีความสามารถในการทริกเกท (Gate Triggering) และรีเซ็ตเคาน์เตอร์ (Counter Reset) จากภายนอกได้
- (ง) มี BCD และสัญญาณขาออกแบบไบนารี (Binary Output) สำหรับวงจรเชื่อมต่อกับคอมพิวเตอร์ได้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งวิเคราะห์ส่วนที่เป็นวงจรเชื่อมต่อ ระหว่างเครื่องนับพัลส์ และเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ พร้อมทั้งสร้างวงจรและใช้คอมพิวเตอร์ควบคุม เครื่องนับพัลส์หรือเครื่องนับโฟตอน ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องยี่ห้อ Starlight-1 ซึ่งผลิตจากบริษัท Thorn EMI Gencom, Inc. ส่วนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ เป็นเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ชนิด 8 บิต ยี่ห้อ แอปเปิ้ลทู (Apple II) ซึ่งมีหน่วยความจำ 64 k RAM

2.2 เครื่องนับโฟตอน Starlight-1

รูปที่ 2.3 แสดงบล็อกไดอะแกรมของหัวโฟโตมิเตอร์ และเครื่องนับโฟตอน Starlight-1 เมื่อแสงตกกระทบบนหน้าตาข่ายของหลอดโฟโตมัลติพลายเออร์ เมื่อผ่านระบบช่องเปิด ระบบแผ่นกรองแสง และเลนส์แล้ว โฟตอนที่ตกกระทบบนโฟโตคาโธด ประมาณ 33 เปอร์เซ็นต์ จะถูกกระตุ้นให้เกิดโฟโตอิเล็กตรอนขึ้น ซึ่งโฟโตอิเล็กตรอนแต่ละตัวจะถูกเร่ง โดยแหล่งจ่ายไฟตักสูงผ่านไดโอด และการชนแต่ละครั้งของอิเล็กตรอนปฐมภูมิ จะก่อให้เกิดอิเล็กตรอนทุติยภูมิ ประมาณ 4-6 ตัว ค่า Gain ของหลอดโฟโตมัลติพลายเออร์ ปรับไว้ที่ 4×10^5 ที่ขั้วเอาโนด ซึ่งจะสร้างพัลส์ของประจุมีค่าเท่ากับ 6.4×10^{-13} คูโลมบ์ พัลส์ดังกล่าวมีค่า FWHM (Full Width Half Maximum) ประมาณ 3×10^{-8} วินาที สำหรับหลอดโฟโตมัลติพลายเออร์ เบอร์ EMI 9924 A ที่ใช้ ซึ่งทำให้ได้กระแส 2.13×10^{-5} แอมแปร์

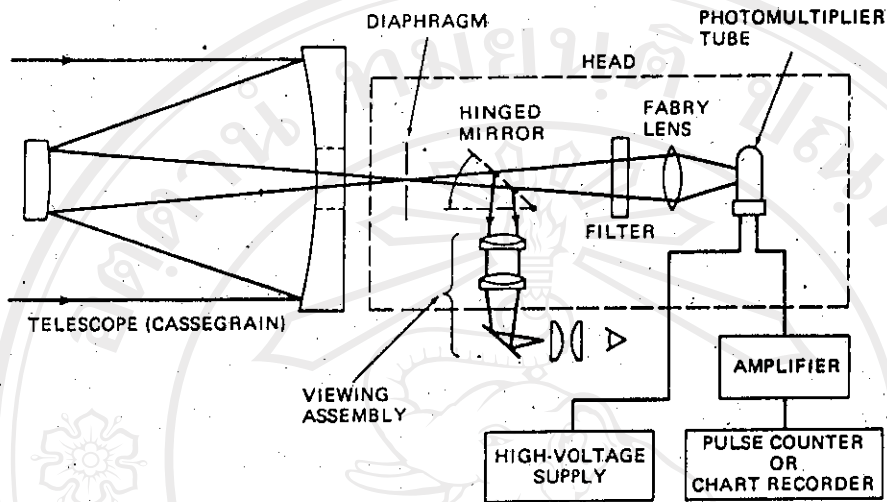

Figure 1.3 A typical photometer.

รูปที่ 2.1 ระบบโฟโตอิเล็กตริก โฟโตมิเตอร์ ทัวไป

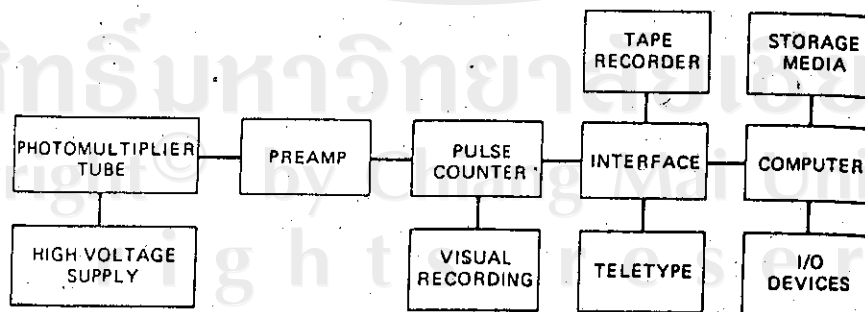
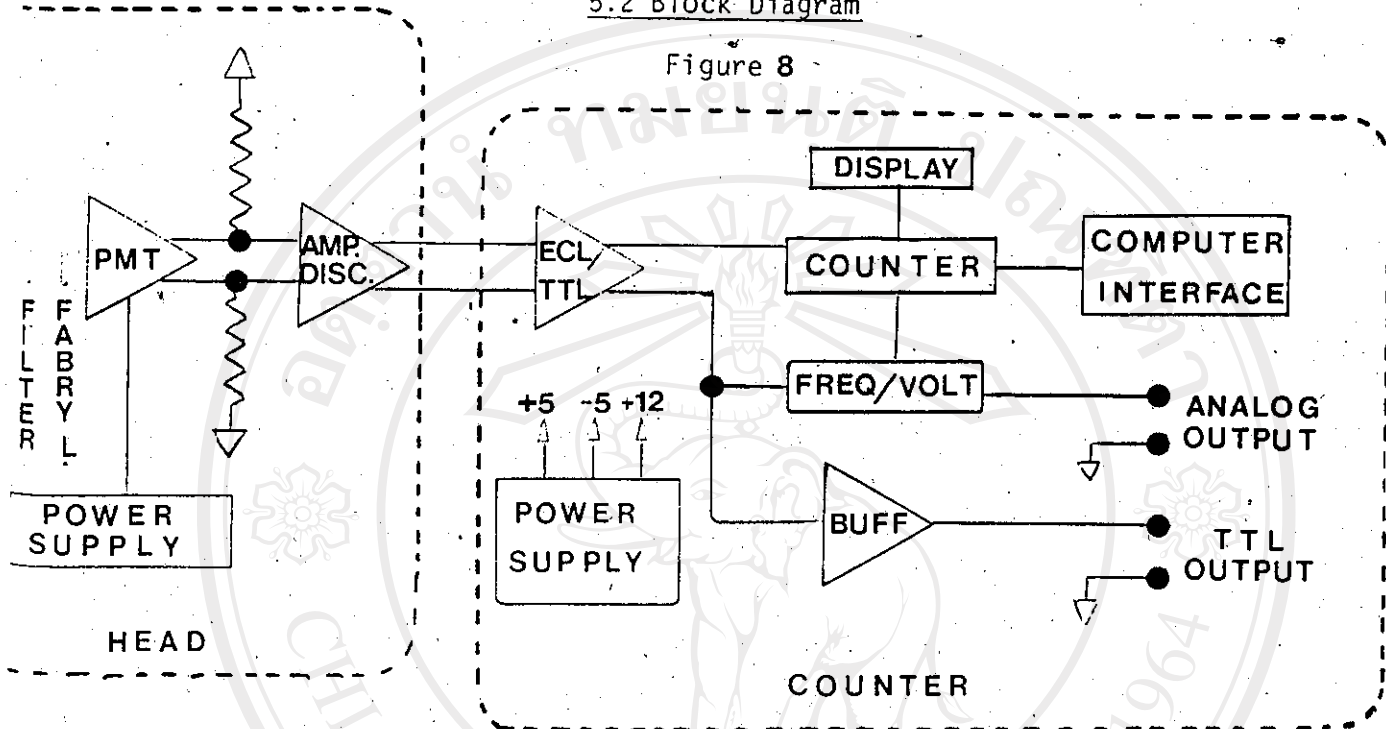

Figure 7.1. Block diagram of pulse counting system.

รูปที่ 2.2 บล็อกไดอะแกรมของระบบนับพัลส์

5.2 Block Diagram

Figure 8

36

รูปที่ 2.3 บล็อกไดอะแกรมของหัวโฟโตมิเตอร์และเครื่องนับโฟตอน Starlight-1

วงจรแอมป์ฟลายเออร์และดิสคริมีเนเตอร์ (Amp./Disc.) ปรับค่าอิมพีแดนซ์ขาเข้า (Input Impedance) ไว้ 50 โอห์ม และมีค่าตักยั้งเริ่มต้น (Threshold Voltage) 1 มิลลิโวลต์ ดังนั้น ถ้าคูณ 2.13×10^{-5} แอมป์ด้วย ค่าความต้านทาน 50 โอห์ม จะได้ผลลัพธ์ขนาด 1.07 มิลลิโวลต์ ซึ่งเพียงพอสำหรับเครื่องนับโฟตอนที่จะวัดโฟโตอิเล็กทริก 1 ตัวได้

ผลลัพธ์ที่ได้จะถูกเปลี่ยนไปเป็นสัญญาณแบบทีทีแอล (TTL) ซึ่งสามารถผ่านเข้าสู่วงจรนับของเครื่องนับโฟตอนโดยตรง หรือ อาจเปลี่ยนให้อยู่ในรูปของศักย์ไฟฟ้า โดย Freq/Volt Converter แล้วส่งเป็นสัญญาณขาออกแบบอนาล็อก (Analog Output) หรือผ่านวงจรบัฟเฟอร์ (Buffer) แล้วส่งออกเป็นสัญญาณทีทีแอล โดยตรง

เครื่องนับโฟตอนยี่ห้อ Starlight-1 สามารถแยกคู่พัลส์ซึ่งห่างกัน 100 นาโนวินาที (Nanosecond) ได้ ซึ่งเรียกว่าค่า "Dead Time" ของเครื่องนับโฟตอน ซึ่งถ้าอัตราการส่งพัลส์ออกจากหลอดโฟโตมัลติพลายเออร์มีค่ามาก เปอร์เซนต์ความผิดพลาดของการนับของเครื่องนับโฟตอนก็จะสูงขึ้นตาม การแก้ความผิดพลาดเนื่องจากการนับของเครื่องนับโฟตอน เป็นไปตามสมการ

$$C = D(1 + dD) \quad (2.1)$$

โดย C เป็น จำนวนนับที่แก้ความผิดพลาดแล้ว

D เป็น จำนวนนับที่อ่านได้

d เป็น ค่าคงที่

รูปที่ 2.4 และ 2.5 แสดงภาพด้านหน้าและด้านหลังของเครื่องนับโฟตอน ยี่ห้อ Starlight-1 อุปกรณ์แสดงผลเป็นตัวเลข 8 หลัก โดยใช้ L.E.D. ซึ่งสามารถนับได้ถึง 10^8 ถ้าจำนวนนับที่ได้มีค่าเกินกว่าตัวเลขดังกล่าวนี้ หลอดไฟแสดงค่าโอเวอร์โฟล (Overflow Indicator) จะติดขึ้นมา ในทางปฏิบัติ อัตรานับปกติจะมีความอยู่ในช่วง 1000 ถึง 10,000 จำนวนนับต่อวินาที ตัวเลข 8 หลักดังกล่าวจะแสดงอยู่ตลอดตราบเท่าที่ยัง ไม่มีการนับครั้งต่อไป

เมื่อต้องการอ่านตัวเลข ผู้ใช้สามารถเลือกโหมดการทำงานใด ๆ ต่อไปนี้คือ

- GATE
- UNIT COUNT

ในโหมด GATE ผู้ใช้อาจเลือกช่วงเวลาในการนับพัลส์ เป็น 10, 1, 0.1 หรือ 0.01 วินาที โดยจำนวนนับจะถูกสะสมในช่วงเวลาดังกล่าวนี้นี้ และจะแสดงผลเมื่อช่วงเวลาสิ้นสุดลง

ในโหมด UNIT COUNT จำนวนนับจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่อง และจะแสดงผลตลอดเวลา จนกว่าผู้ใช้จะให้สัญญาณหยุดจากเครื่องนับ โหมดนี้จะมีความสำคัญในกรณีที่ผู้ใช้ต้องการนับและสะสมจำนวนพัลส์มากกว่า 10 วินาทีขึ้นไป และสามารถกำหนดช่วงเวลาได้ตามต้องการ โดยการควบคุมจากเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์

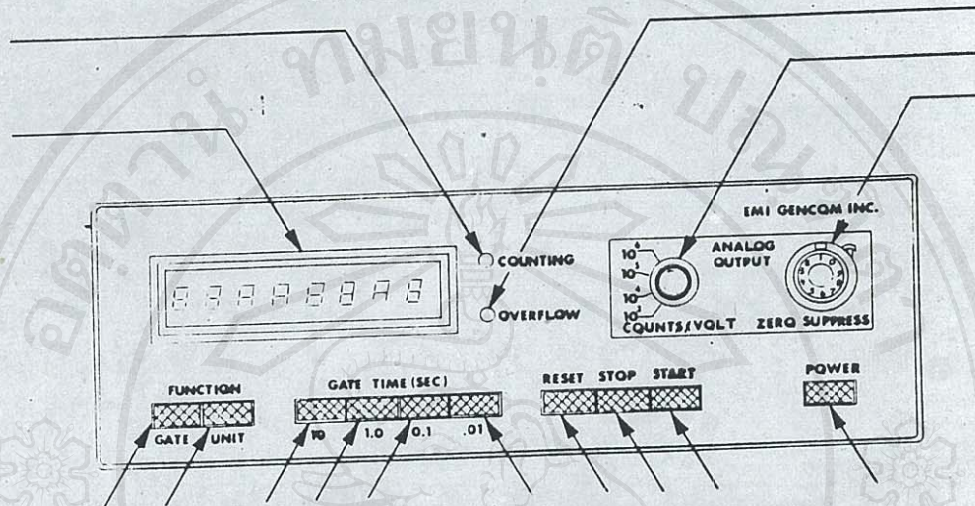
ผู้ใช้สามารถควบคุมการทำงานของเครื่องนับ โดยกดปุ่ม START STOP และ RESET ซึ่งอยู่ด้านหน้าของอุปกรณ์ดังกล่าวนี้ อย่างไรก็ตาม อาจใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ควบคุมโหมดเหล่านี้โดยอัตโนมัติ

ด้านหลังของเครื่องนับโฟตอน จะมีพอร์ตรับสัญญาณเข้าจากหัวของหลอดโฟโตมัลติพลายเออร์ ชนิด 9-Pin และมีพอร์ตส่งสัญญาณออก จำนวน 3 พอร์ต กล่าวคือ

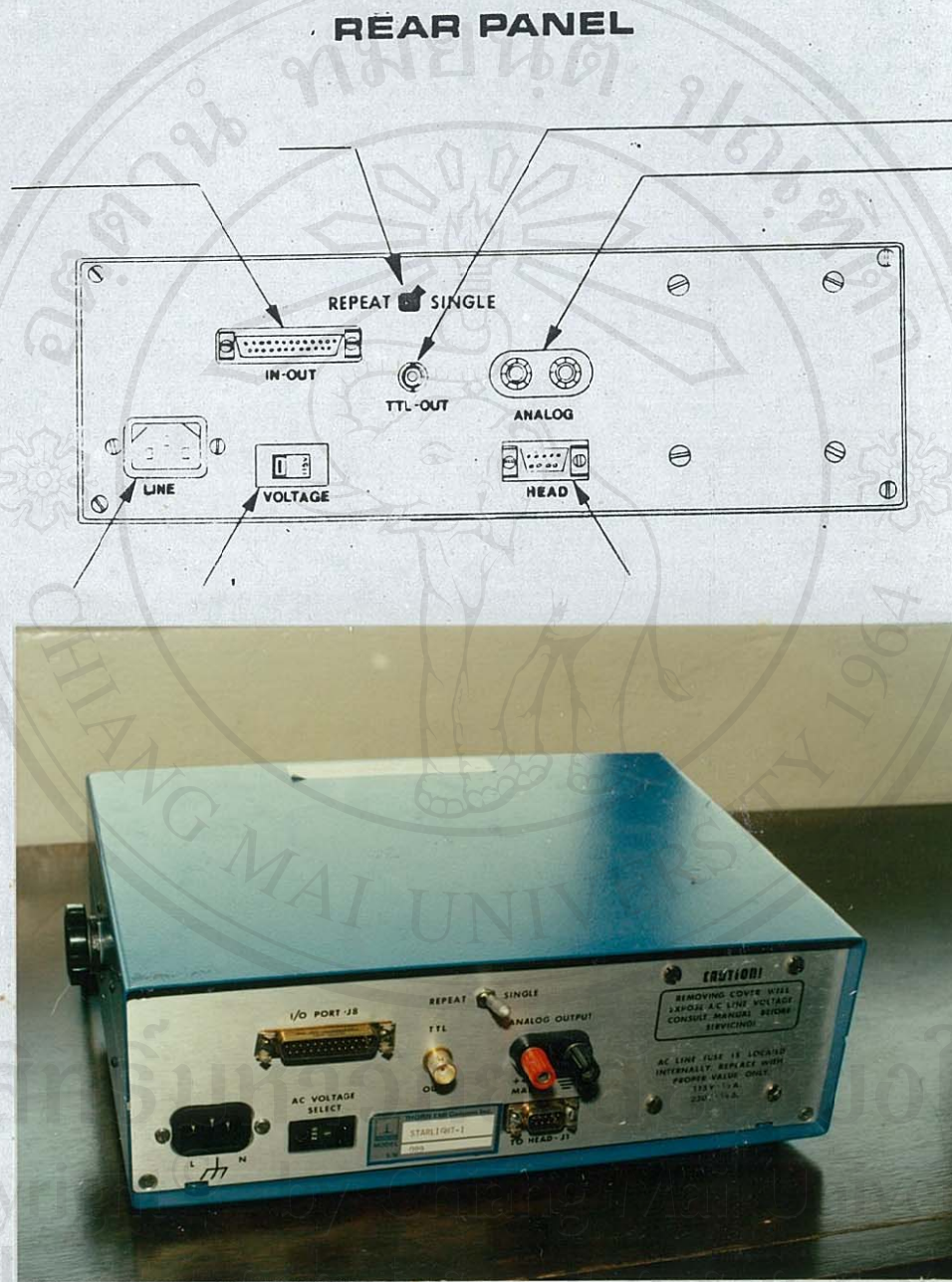
- TTL-OUT
- ANALOG
- IN-OUT

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้พอร์ต IN-OUT ซึ่งเป็นพอร์ตรับ-ส่ง สัญญาณ ชนิด 25-Pin เชื่อมต่อกับเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ในการควบคุมสัญญาณ และบันทึกข้อมูลทางด้านโฟโตอิเล็กทรอนิกส์ โฟโตเมตรี สำหรับรายละเอียดของพอร์ต IN-OUT จะกล่าวถึงในหัวข้อการเชื่อมต่อเครื่องนับโฟตอนกับเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์

FRONT PANEL

รูปที่ 2.4 ภาพด้านหน้าของเครื่องนับโฟตอน Starlight-1

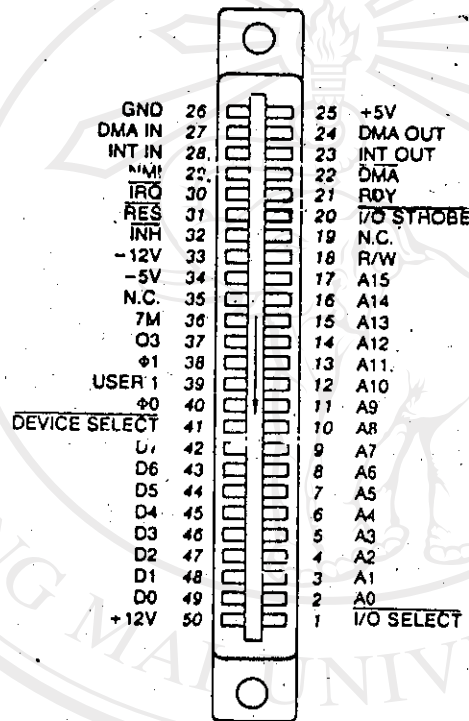

รูปที่ 2.5 ภาพด้านหลังของเครื่องนับโฟตอน Starlight-1

2.3 พอร์ตขนานขาเข้า-ออก ของเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์

ในเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ แบบแอปเปิลทู จะมีพอร์ตขนานขาเข้า-ออก (I/O Parallel Port) หรือ พอร์ตเพริเฟอรัล (Peripheral Port) ชนิด 50-Pin อยู่ 8 พอร์ต เพื่อใช้ในการเชื่อมต่อกับอุปกรณ์ภายนอก เช่น จานรับเคลื่อนแผ่นข้อมูล (Disk Drive) วงจรเชื่อมต่อ (Interface) แบบต่าง ๆ เป็นต้น รูปที่ 2.6 แสดงภาพของพอร์ตขนานขาเข้า-ออก ดังกล่าว ซึ่งรายละเอียดของพินต่าง ๆ ที่ใช้กับวงจรเชื่อมต่อกับเครื่องนับโฟตอน ยี่ห้อ Starlight-1 มีดังนี้

พิน	ชื่อ	การทำงาน
2-17	AO-A15	เป็นบัฟเฟอร์ของบัสข้อมูล
18	R/W	เป็นบัฟเฟอร์สัญญาณอ่าน/เขียน ซึ่งมีค่าเป็น 1 ในไซเคิลของการอ่าน และมีค่าเป็น 0 ในไซเคิลของการเขียน
25	+5V	เป็นแหล่งจ่ายไฟ +5 โวลต์ และจ่ายกระแส 500 มิลลิแอมแปร์
26	GND	เป็นขากกราวด์ (Ground)
41	DEVICE SELECT	ขานี้จะทำงานเมื่อสัญญาณเป็น 0 เมื่อแอดเดรสบัสมีตำแหน่งอยู่ระหว่าง \$CON0 และ \$CONF เมื่อ n เป็น หมายเลขของสล็อต (Slot Number) บวก \$8
42-49	DO-D7	เป็นบัฟเฟอร์ของบัสข้อมูลแบบ 2 ทาง (Bidirectional Data Bus)
50	+12V	เป็นแหล่งจ่ายไฟขนาด +12 โวลต์ และสามารถจ่ายกระแสได้สูงถึง 250 มิลลิแอมแปร์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

รูปที่ 2.6 พอร์ตขนานขาเข้า-ออกของเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์แบบแอปเปิลทู

2.4 การเชื่อมต่อเครื่องนับโฟตอนกับไมโครคอมพิวเตอร์

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ที่ด้านหลังของเครื่องนับโฟตอน Starlight-1 นั้น มีพอร์ตขา สัญญาณเข้า-ออก ชนิด 25-Pin ที่อาจใช้สำหรับเชื่อมต่อกับเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ในการควบคุมและเก็บข้อมูลทางโฟโตอิเล็กทริก โฟโตเมตรี พิน 1-11 เท่านั้นที่ใช้ในการเชื่อมต่อวงจรนับกับระบบไมโครคอมพิวเตอร์ ผ่านพอร์ตขนานได้โดยตรง ซึ่งผู้ใช้เพียงเขียนซอฟต์แวร์ที่เหมาะสมในการขับวงจรเชื่อมต่อเท่านั้น โดยสัญญาณทุกระดับอยู่ในรูปของทีทีแอล มาตรฐาน

มีโหมดของการทำงาน 2 โหมด ที่อาจควบคุมได้ โดยใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ คือ

- (ก) โหมดอ่านข้อมูล (READ DATA)
- (ข) โหมดนับ (COUNTING)

พิน 9 ของพอร์ตขาสัญญาณเข้า-ออก ใช้ในการควบคุมโหมดการทำงานของเครื่องนับ ลอจิก 1 ที่พิน 9 จะมีผลทำให้เครื่องนับอยู่ในโหมด "อ่านข้อมูล (READ DATA)" และลอจิก 0 จะมีผลให้เครื่องนับอยู่ในโหมด "นับ (COUNTING)"

ในโหมดอ่านข้อมูล พิน 6, 7 และ 8 จะทำหน้าที่เลือกตัวเลขที่จะอ่านเข้าสู่เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ ข้อมูลในรูปของเลขฐานสอง (BCD) จะแสดงที่พิน 2, 3, 4 และ 5 เมื่อสัญญาณข้อมูลพร้อม (Data Ready Signal) ที่พิน 1 มีลอจิกเป็น 1 เนื่องจากสายข้อมูลพร้อมดังกล่าวนี้ จะมีลอจิกเป็น 1 เพียง 244 ไมโครวินาที/ดิจิทัล เท่านั้น จึงต้องการมีการแลทช์ (Latch) ข้อมูลในรูปของเลขฐานสองในเวลานั้น ตารางที่ 2.1 แสดงการเลือกตำแหน่งของตัวเลขที่ต้องการอ่าน (หลักใดหลักหนึ่งใน 8 หลัก ที่แสดงบนเครื่องนับโฟตอน) โดยการควบคุมสัญญาณ โดยอาศัยไมโครคอมพิวเตอร์

เมื่อพิน 9 มีลอจิกเป็น 0 เครื่องนับจะอยู่ในโหมดนับ ในโหมดนี้ พิน 6, 7 และ 8 จะไม่ทำหน้าที่เลือกตัวเลขที่จะอ่านเข้าสู่เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์อีกต่อไป แต่จะทำหน้าที่เป็นตัวควบคุมการรีเซ็ต (Reset) การเริ่มนับ (Start) และการหยุดนับ (Stop) ของเครื่องนับโฟตอน ตามลำดับ

ในช่วงสิ้นสุดเวลานับของเครื่องนับโฟตอน ที่ขา 1 ของพอร์ทาสัญญาณเข้า-ออก จะรับสัญญาณ "สิ้นสุดการวัด (End of Measurement, EOM) เพื่อที่จะบอกเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ ว่าถึงเวลาที่จะต้องเปลี่ยนเป็นโหมดอ่านข้อมูลแล้ว

ตารางที่ 2.1 ตารางการเลือกตำแหน่งของตัวเลขที่ต้องการอ่านจากเครื่องนับโฟตอน

หมายเลขพิน				ดิจิตที่เลือก
6	7	8	9	
0	0	0	1	1 (LSD)
1	0	0	1	2
0	1	0	1	3
1	1	0	1	4
0	0	1	1	5
1	0	1	1	6
0	1	1	1	7
1	1	1	1	8 (MSD)

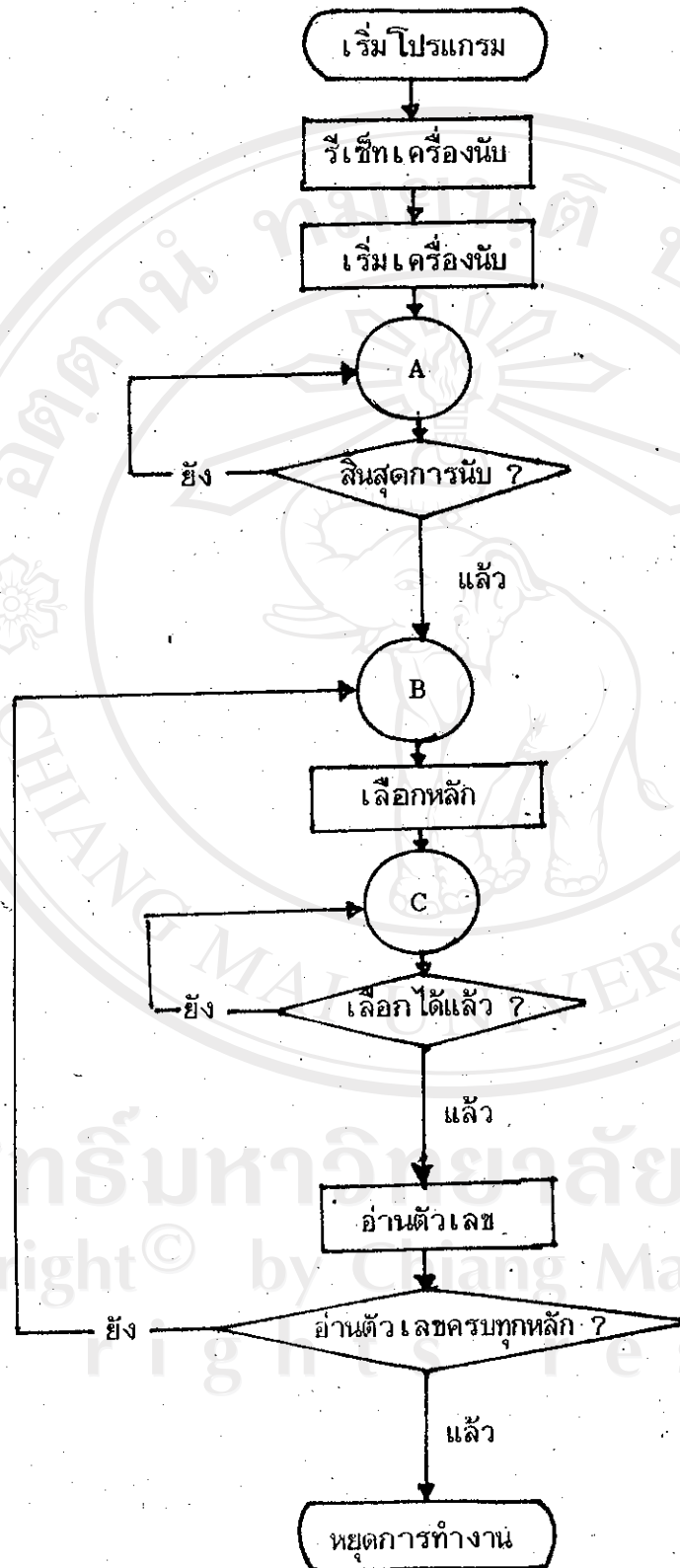
หมายเหตุ พิน 9 เป็น บิตควบคุม (Control bit) ต้องมีลอจิกเป็น 1 เสมอ

ตารางที่ 2.2 รายละเอียดของพอร์ทัลสัญญาณเข้า-ออก ชนิด 25-Pin
ในโหมดอ่านข้อมูลและโหมดนับ

หมายเลขพิน	โหมดอ่านข้อมูล	โหมดนับ
1	Digit Ready	End of Measurement
2	BCD-1	X
3	BCD-2	X
4	BCD-3	X
5	BCD-4	X
6	Digit Select (LSD)	Reset
7	Digit Select	Start
8	Digit Select (MSB)	Stop
9	Logic 1 for Read Data	Logic 0 for Counting
11	Digital Ground	Digital Ground
25	Protective Ground	Protective Ground

ตารางที่ 2.2 แสดงรายละเอียดของพอร์ทัลสัญญาณเข้า-ออก ชนิด 25-Pin ในโหมด
อ่านข้อมูลและโหมดนับ

ในการควบคุมการทำงานของวงจรเชื่อมต่อระหว่างเครื่องนับไฟตอนกับเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ เราอาจเขียนซอฟต์แวร์เพื่อที่จะขับวงจรเชื่อมต่อง่ายๆนี้ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการควบคุมการอ่านข้อมูลและการนับ ตลอดจนการเปิด-ปิดวงจรอิเล็กทรอนิกส์ ต้องกระทำในเวลาอันรวดเร็ว ดังนั้น ซอฟต์แวร์ที่ใช้ควรจะเป็นภาษาเครื่อง (Machine Language) หรือภาษาแอสเซมบลี (Assembly Language) หรือถ้าใช้ภาษาชั้นสูง เช่น ภาษาเบสิก ภาษาฟอร์แทรน ฯลฯ ก็ต้องใช้ตัวคอมไพเลอร์ (Compiler) แปลงให้เป็นภาษาเครื่องเสียก่อน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ภาษาแอสเซมบลีในการควบคุมระบบดังกล่าว

รูปที่ 2.7 ฟังก์ชันการทำงานของโปรแกรมควบคุมวงจรเชื่อมต่อ

รูปที่ 2.7 เป็นผังการทำงาน (Flow Chart) ของโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยทั่ว ๆ ไป เพื่อใช้ในการควบคุมการทำงานของวงจรเชื่อมต่อ ลักษณะการทำงานของโปรแกรมสามารถอธิบายได้โดยสังเขป ดังนี้

เริ่มโปรแกรมโดยการรีเซ็ตเครื่องนับ แล้วใช้คำสั่งควบคุมการเปิดสวิตช์เครื่องนับ เมื่อเริ่มต้นการนับ เมื่อสิ้นสุดการนับแล้ว เลือกหลักที่ต้องการอ่าน (Select Digit) แล้วทำการอ่าน จนกระทั่งได้ตัวเลขครบทุกหลัก เป็นอันสิ้นสุดการทำงานของวงจรเชื่อมต่อ

บทที่ 3

การสร้างวงจรเชื่อมต่อและการควบคุมสัญญาณ ทางด้านไฟโตอิเล็กทรอนิกส์ ไฟโตเมตรี

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ออกแบบวงจรเชื่อมต่อ (Interface) ระหว่างเครื่องนับโฟตอน Starlight-1 กับเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อใช้คอมพิวเตอร์ในการ

- (ก) ควบคุมการทำงานของเครื่องนับโฟตอน
- (ข) รับข้อมูลจากเครื่องนับโฟตอน แล้วนำมาเก็บในแฟ้มข้อมูล (Data Files) ของเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์
- (ค) บันทึกเวลาที่องถึมาตรฐาน (Local Standard Time) ที่สร้างขึ้นจากวงจรสร้างสัญญาณนาฬิกา

3.1 วงจรเชื่อมต่อ (Data Interface)

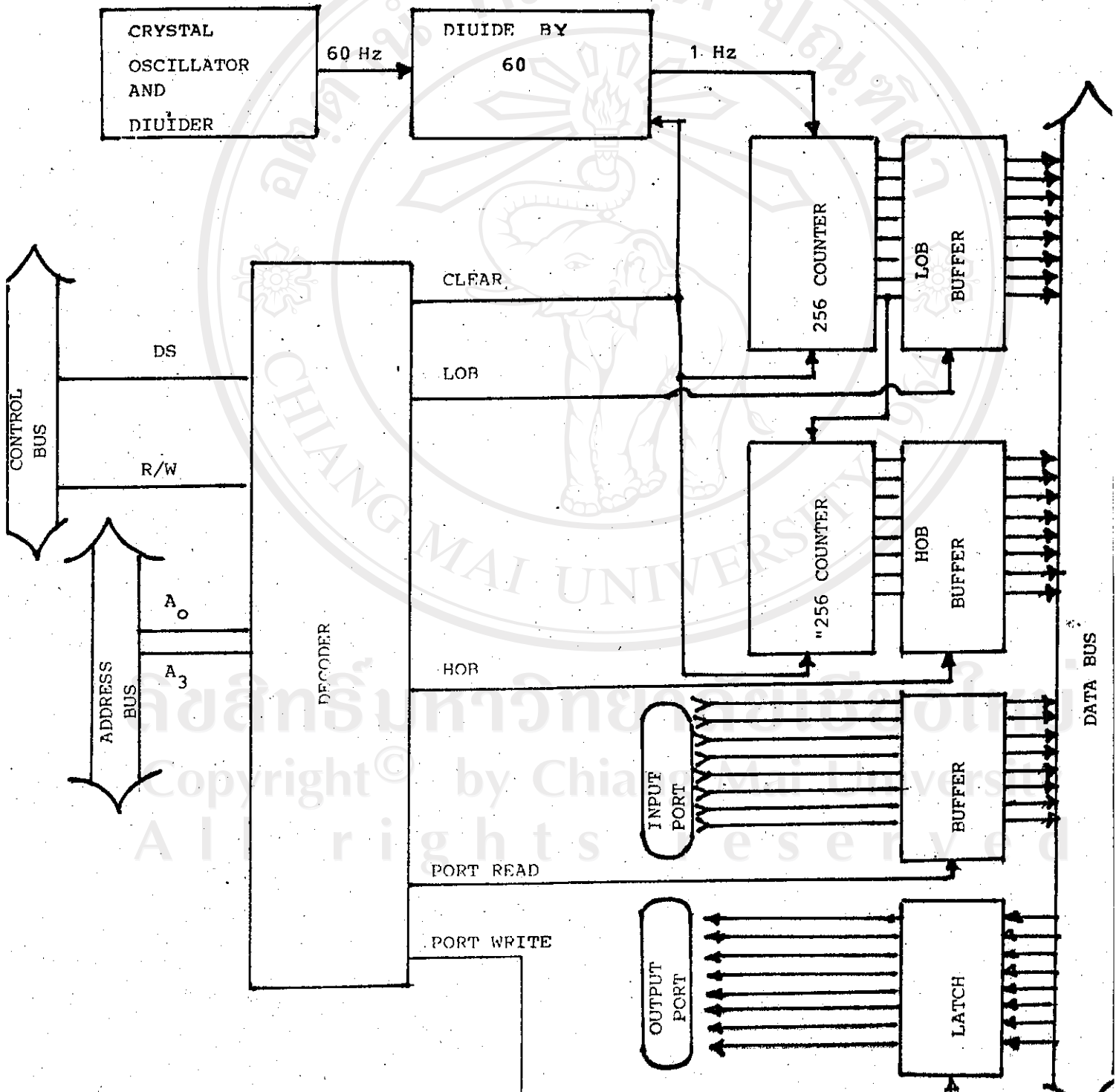
เนื่องจากได้เคยวิเคราะห์มาแล้วว่า ถ้าพอร์ทขารับ-ส่ง วงจรชนิด 25-Pin ของเครื่องนับโฟตอน Starlight-1 ได้รับสัญญาณในรูปของเลขฐานสองที่เหมาะสม ก็จะสามารถปิด-เปิด วงจรนับได้โดยอัตโนมัติ ทั้งยังสามารถส่งข้อมูลออกมาทางพอร์ทดังกล่าวได้อีกด้วย ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงได้ออกแบบวงจรเชื่อมต่อ ซึ่งประกอบด้วยวงจรสำคัญ 2 วงจร คือ

- (ก) วงจรควบคุมการปิด-เปิดเครื่องนับโฟตอน เมื่อพร้อมที่จะส่งสัญญาณและรับข้อมูลเข้าสู่เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ เพื่อเก็บไว้ในแฟ้มข้อมูล
- (ข) วงจรสร้างสัญญาณนาฬิกา เพื่อบันทึกเวลาในขณะที่ทำการสังเกตการณ์

โดยเชื่อมต่อกับเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ แอปเปิ้ลทู โดยผ่านทางพอร์ทขนานขาเข้า-ออก (I/O Parallel Port) ช่องที่ 5

รูปที่ 3.1 เป็นบล็อกไดอะแกรมของวงจรเชื่อมต่อ และรูปที่ 3.2 เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับการวางไอซีเบอร์ต่าง ๆ และการเชื่อมต่อ ซึ่งจากรูปทั้งสองจะเห็นว่า วงจรประกอบไปด้วย วงจรควบคุมการปิด-เปิด และอ่านข้อมูลจากเครื่องนับโฟตอน และวงจรสร้างสัญญาณนาฬิกา ซึ่งการทำงานของวงจรมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

รูปที่ 3.1 บล็อกไดอะแกรมของวงจรเชื่อมต่อ

3.1.1 วงจรควบคุมเครื่องนับโฟตอน

จากรูปที่ 3.2 ไอซี U2 (เบอร์ 74138) เรียกว่า "3-line-to-8-line Decoder" มีหน้าที่เป็นตัวถอดรหัส ไบนารี 3 อินพุต ซึ่งส่งมาจากพอร์ทขนานของเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ ซึ่งต่อกับบัสแอดเดรส (Address Bus) A_0 และ A_1 และบัสเฟิร์สสัญญาณ อ่าน/เขียน (Read/Write Signal) ภายใน สำหรับขาอินเ이블 (Enable) คือ ขา 4, 5, 6 จะต่อกับ Device Select (DS), กราวด์ และ +5 โวลต์ จากพอร์ทขนานของเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ ตามลำดับ (ดูรูป 2.6) สัญญาณอินพุตดังกล่าวจะถูกถอดรหัสเป็น 8 เอาต์พุต (ขา 7, 9-15) ซึ่งสัญญาณที่ออกจากไอซีทั้งแปด สามารถอินเ이블ไอซี U8, U9, U10 (เบอร์ 74 LS 245) ซึ่งเป็นบัฟเฟอร์ 3 สถานะ (3-State Buffer) ที่ขา 19 และไอซี U11, U12 (เบอร์ 74 LS 75) ซึ่งเป็นวงจรคงสถานะ (Latch) ที่ขา 4 และ 13 นอกจากนี้ สัญญาณเอาต์พุตที่ขา 15 ยังใช้ในการเคลียร์สัญญาณนาฬิกา (Clock Clear) โดยส่งไปที่ขา 2 และ 12 ของไอซี U4 และ U5 (เบอร์ 74 LS 393) ซึ่งเป็น "Dual 4-Bit Binary Counter"

หน่วยความจำกลาง (CPU) ในเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ จะถือว่าพอร์ทขนานเสมือนขนานกับ Memory Location ดังนั้น ข้อมูลจากสายสัญญาณจะถูกอ่านเข้าไปในบัสข้อมูล (Data Bus) ในระหว่างไซเคิลของการอ่าน (Read Cycle) ที่พอร์ทแอดเดรส (Port Address) ดังกล่าว ส่วนข้อมูลที่จะเขียนไปยังพอร์ทแอดเดรสในระหว่างไซเคิลของการเขียน (Write Cycle) จะถูกแลทช์ (Latch) เอาไว้ โดยสัญญาณเอาต์พุตจากไอซีถอดรหัส (Decoder) และจะถูกตรึงอยู่อย่างนั้น จนกระทั่งจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงจาก Write Instruction

แอดเดรสของพอร์ทขนานขึ้นอยู่กับช่อง (Slot) ในเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ ที่วงจรเชื่อมต่อนี้เสียบอยู่ด้วย (slot Dependent) การคำนวณหาแอดเดรสของพอร์ทขนาน เป็นไปตามสูตรดังต่อไปนี้ คือ

$$\text{Parallel Port Address (เลขฐาน 16)} = \$C0n8 \dots\dots (1)$$

โดย n เป็นหมายเลขของช่อง (Slot) + \$8

ตัวอย่างเช่น ถ้าวงจรเชื่อมต่อเสียบอยู่ในช่องที่ 5 (Slot #5)

$$n = \$5 + \$8 = \$D$$

ดังนั้น Parallel Port Address = \$ C0 D8 (ฐาน 16)
= 49368 (ฐาน 10)

แอดเดรสของพอร์ทขนานนี้จะถูกนำไปใช้ในโปรแกรมภาษาแอสเซมบลี (Assembly Language) และภาษาเบสิก (Basic Language) ที่ใช้ในการควบคุมและสร้างแฟ้มเก็บข้อมูลทางดาราศาสตร์จากเครื่องโฟโตอิเล็กทริก โฟโตมิเตอร์

การต่อสายระหว่างพอร์ทขนานของ ไมโครคอมพิวเตอร์กับพอร์ทของโฟโตมิเตอร์ ผ่าน Input Line และ Output Line ในวงจรเชื่อมต่อ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

พอร์ทขนาน	พอร์ทของ โฟโตมิเตอร์
1. (Input Line)	
0 (บิตต่ำสุด)	Pin 2, BCD-1
1	Pin 3, BCD-2
2	Pin 4, BCD-3
3	Pin 5, BCD-4
4	ไม่ได้ต่อ
5	ไม่ได้ต่อ
6	ไม่ได้ต่อ
7 (บิตสูงสุด)	Pin 1, Digit Ready/EOM

2. (Output)

0 (บิตต่ำสุด)	Pin 6, Digit Select/Reset
1	Pin 7, Digit Select/Start
2	Pin 8, Digit Select/Stop
3	ไม่ได้ต่อ
4	ไม่ได้ต่อ
5	ไม่ได้ต่อ
6	ไม่ได้ต่อ
7 (บิตสูงสุด)	Pin 9, Control Mode

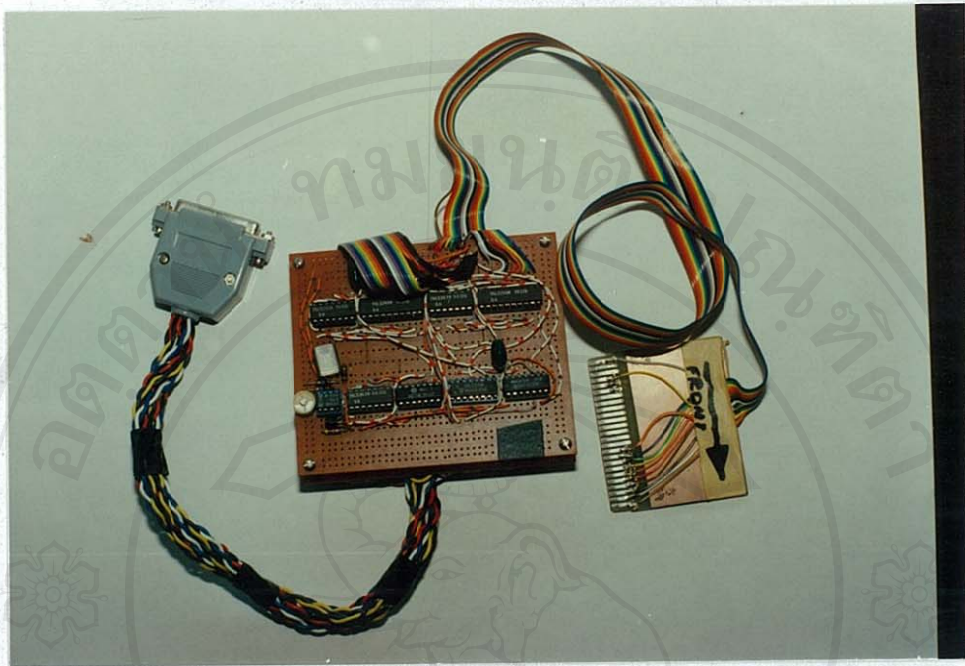
3.1.2 วงจรสร้างสัญญาณนาฬิกา

จากรูปที่ 3.2 ในส่วนที่เป็นวงจรสร้างสัญญาณนาฬิกา จะมีฐานเวลา (Time Base) ซึ่งเป็นออสซิลเลเตอร์แบบผลึกควอตซ์ (Quartz Crystal Oscillator) ซึ่งมีความถี่ 3.58 เมกะเฮิรตซ์ (MHz) ความถี่ของการออสซิลเลชันนี้จะถูกหาร จนกระทั่งเหลือความถี่ 60 เฮิรตซ์ โดยชิพที่ทำหน้าที่เป็นออสซิลเลเตอร์/ดีไวเดอร์ (Oscillator/Divider) เบอร์ MM5369 ซึ่งเป็นซีมอส (CMOS) สัญญาณดังกล่าวจะถูกเปลี่ยนเป็นสัญญาณทีทีแอล (TTL) ความถี่ 60 เฮิรตซ์ แล้วผ่านวงจรหาร จนได้สัญญาณทีทีแอลความถี่ 1 เฮิรตซ์ แล้วสัญญาณนาฬิกานี้จะถูกส่งเข้าสู่ "Dual 4-Bit Binary Counter" (ไอซี เบอร์ 74 LS 393) และจะถูกหน่วงเอาไว้ จนกว่าจะมีสัญญาณอินาเบิลที่ขา 19 ของวงจรคงสถานะ (ไอซี เบอร์ 74 245) กล่าวคือ ไอซี U8 และ U9 นั้นเอง แล้วจึงส่งสัญญาณนาฬิกาออกทางบัสข้อมูล (Data Bus)

สัญญาณนาฬิกาดังกล่าว จะถูกบัฟเฟอร์ลงสู่บัสข้อมูลในลักษณะที่เป็น 2 ไบต์ (Byte) กล่าวคือ

(ก) High Order Clock Byte

(ข) Low Order Clock Byte

รูปที่ 3.3 ภาพวงจรเชื่อมต่อที่สร้างขึ้น

รูปที่ 3.4 ภาพการเชื่อมต่ออุปกรณ์ระหว่างเครื่องนับฟิสิกส์กับไมโครคอมพิวเตอร์

ตัวดีโคเดอร์ (Decoder) ที่ต่อกับแอสแตเรสบัส และคอนโทรลลัส จะส่งสัญญาณไปเคลียร์ (Clear) หรือเกต (Gate) ข้อมูลเกี่ยวกับสัญญาณนาฬิกาของสับข้อมูลอีกทีหนึ่งด้วย

รูปที่ 3.3 เป็นวงจรเชื่อมต่อที่คณะผู้วิจัย ได้สร้างขึ้นและนำมาใช้ในการเชื่อมต่อกับ เครื่องนับโฟตอน และเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ ในการวิจัยทางฟิสิกส์เลกตริก โฟโตเมตรี ณ หอดูดาวมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3.2 การส่งถ่ายข้อมูลจากเครื่องนับโฟตอนสู่ไมโครคอมพิวเตอร์

ด้านหลังของเครื่องนับโฟตอนยี่ห้อ Starlight-1 จะมีพอร์ตขาสัญญาณเข้า-ออก (I/O Port) ชนิด 25 พิน (Pin) โดยพินที่ 1-11 ใช้ในการเชื่อมต่อเครื่องนับเข้ากับระบบไมโครคอมพิวเตอร์ โดยสามารถต่อโดยตรงกับพอร์ทขนาน ซึ่งการสั่งงานก็เพียงแค่ใช้ซอฟต์แวร์ (Software) ควบคุมการทำงานของวงจรเชื่อมต่อเท่านั้น

ในการควบคุมเครื่องนับโฟตอนโดยคอมพิวเตอร์นั้น จำเป็นต้องใช้ระบบการทำงาน 2 โหมด (Mode) คือ

- (ก) โหมดอ่านข้อมูล (Read Data)
- (ข) โหมดนับ (Counting)

พิน 9 ของพอร์ตขาสัญญาณเข้า-ออก จะควบคุมโหมดการทำงานของเครื่องนับ โดยถ้าพิน 9 มีลอจิกเท่ากับ 1 ($> 10,000,000$ (ฐาน 2) หรือ > 128 (ฐาน 10)) เครื่องนับจะถูกเซตให้อยู่ในโหมดของการอ่านข้อมูล (Read Data) แต่ถ้าพิน 9 มีลอจิกเท่ากับ 0 ($< 10,000,000$ (ฐาน 2) หรือ < 128 (ฐาน 10)) เครื่องนับจะถูกเซตให้อยู่ในโหมดของการนับ (Counting)

ถ้าพิน 9 มีลอจิกเท่ากับ 1 หรืออยู่ในโหมดอ่านข้อมูลแล้ว พิน 6, 7, 8 จะเป็นตัวเลือกตำแหน่งที่จะอ่าน (มี 8 ตำแหน่ง ซึ่งแสดงอยู่ด้านหน้าของเครื่องนับโฟตอน) เพื่อที่จะบันทึกเข้าไปในไมโครคอมพิวเตอร์

ข้อมูลที่จะอ่าน จะอยู่ที่พิน 2, 3, 4 และ 5 ของพอร์ทขาสัญญาณเข้า-ออก เป็นตัวเลข 4 บิต ตัวอย่างเช่น เลข 3 ก็พินดังกล่าวจะมีลอจิกดังนี้

พิน	2	3	4	5
ลอจิก	0	0	1	1

ซึ่งหมายถึง เลข 3 และพร้อมที่จะส่งข้อมูลเมื่อสัญญาณพร้อมที่จะรับข้อมูล (Data Ready Signal) ที่พิน 1 มีลอจิกเป็น 1 ซึ่งช่วงที่มีลอจิกเป็น 1 ดังกล่าวนี้อาจมีช่วงเวลา 244 ไมโครวินาที/ดิจิต เท่านั้น ดังนั้น จึงมีความจำเป็นจะต้องแลทช์ (Latch) ข้อมูล สำหรับแต่ละดิจิตในเวลานั้น

ดังที่ทราบมาแล้วว่า ลอจิก 0 ที่พิน 9 จะทำให้เครื่องนับอยู่ในโหมดของการนับ โดยพิน 6, 7, 8 จะทำหน้าที่เป็นตัว Reset, Start และ Stop ตามลำดับ ซึ่งถ้าจะให้เครื่องนับโฟตอนรับคำสั่งจากคอมพิวเตอร์ได้แน่นอนแล้ว ทั้ง Reset, Start และ Stop Pulse จะต้องมีความยาวอย่างน้อยที่สุด 10 มิลลิวินาที (MS)

ในตอนช่วงสุดท้ายของ "Selected Gate Time" สัญญาณสิ้นสุดการวัด (EOM) จะมีลอจิกเท่ากับ 0 ที่พิน 1 สัญญาณนี้ใช้บอกให้คอมพิวเตอร์รู้ว่า เมื่อใดต้องการเปลี่ยนโหมด และเมื่อใดต้องการอ่านข้อมูล

ในการส่งจำนวนนับจากโฟโตมิเตอร์ไปยังคอมพิวเตอร์ สิ่งแรกที่ต้องทำคือ ส่งตัวเลข $128 + I$ ไปยังพอร์ทขาออก (Output Port) โดย I เป็นค่าดิจิต (0-7) ซึ่ง 0 เป็นดิจิตซึ่งมีนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Digit, LSD) และ 7 เป็นดิจิตซึ่งมีนัยสำคัญมากที่สุด (Most Significant Digit, MSD)

ตัวอย่างเช่น ถ้าต้องการอ่านหลักแรกของโฟโตมิเตอร์ (หลักขวาสุดหรือ LSD) เราอาจเรียกได้ โดยส่งสัญญาณหรือคำสั่งในภาษาเบสิก ดังนี้

POKE 49368, 128 + 0

ดังนั้น จำนวนเลขฐานสองซึ่งมีค่า 10000000 (หรือ 128 สำหรับฐาน 10) จะถูกนำไปเก็บไว้ ณ ตำแหน่ง 49368 (เลขฐาน 10) ของหน่วยความจำ ซึ่งหมายความว่า เลขหลักสุดท้ายจะถูกอ่าน (ค่า Digit Select เป็น 000)

เพราะฉะนั้น ถ้าใช้คำสั่ง

POKE 49368, 128 + 1

จำนวนเลขฐานสอง ซึ่งมีค่า 100000001 (หรือ 129 สำหรับฐาน 10) จะถูกนำไปเก็บไว้ ณ ตำแหน่ง 49368 ของหน่วยความจำ ซึ่งหมายความว่า เลขหลักที่สองจะถูกอ่าน (ค่า Digit Select เป็น 001) ในโหมดนี้ ค่าสมมูลของ BCD ของการเลือกหลักจะถูกส่งเข้าไปในเส้นสัญญาณขาเข้า (Input Lines) โดยเลือกหลัก 8, 7, 6, 5, 4, ตามกันไปเรื่อย ๆ จนครบ 8 หลัก

สาย "Digit Reade" (เส้นที่ต่อกับ MSB ของพอร์ทขาเข้า) เป็นเส้นที่บอกให้ทราบว่า มีข้อมูลอยู่ และสามารถอ่านได้จากพอร์ทขาเข้า (Input Port)

ในการอ่านตัวเลขจากเครื่องนับไฟต่อนั้น ผู้วิจัยได้พัฒนาโปรแกรมภาษาแอสเซมบลี (Assembly Language Routine) ชื่อ "I/O" และเก็บไว้ที่แอสเดอร์สของหน่วยความจำ (Memory Address) AS 039C โปรแกรมดังกล่าวนี้มีความยาว ๕ 24 ไบต์ ซึ่งมีรายละเอียดดังแสดงต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

โปรแกรมภาษาแอสเซมบลีเพื่ออ่านตัวเลขจากเครื่องนับโฟตอน

ภาษาเครื่อง	ภาษาแอสเซมบลี	ความหมาย
48	PHA	Push Accumulator
08	PHP	Save Processor Status
AD D8 C0	LDA \$C0 D8	อ่านพอร์ทขาเข้า
38	SEC	เช็ทตัวทศ
E9 80	SBC # \$ 80	ลบออกจาก 128
30 F8	BMI \$ 039E	กลับไปทีแอดเดรส \$039E ใหม่ ถ้ามีผลแสดง
85 1B	STA \$ 1B	เก็บตัวเลขไว้ ณ ตำแหน่ง \$ 001B
AD D8 C0	LDA \$ C0 D8	อ่านพอร์ทขาเข้ามาเก็บใน Accumulator
38	SEC	เช็ทตัวทศ
E9 80	SBC # \$80	ลบออก 128
C5 1B	CMP \$ 1B	เทียบกับผลครั้งก่อน
D0 EC	BNE \$ 039F	กลับไปเริ่มใหม่ ถ้าผลไม่ เท่าครั้งก่อน
AD D8 C0	LDA \$ C0 D8	อ่านพอร์ทใหม่เข้ามาใน accumulator
38	SEC	เช็ทตัวทศ
E9 80	SBC # \$80	ลบออก 128
C3 1B	CMP \$ 1B	เทียบกับผลครั้งก่อน
D0 E2	BNE \$ 039E	กลับไปเริ่มใหม่ ถ้าผลไม่ เท่าครั้งก่อน
28	PLP	Restore Status
68	PLA	Pull (หรือ Restore) Accumulator
60	RTS	เลิกขั้บรู้ที่นี้

เมื่อโปรแกรมดังกล่าวถูกเรียกโดยภาษาชั้นสูง ซึ่งในที่นี้ใช้ภาษาเบสิก โปรแกรมจะอ่านพอร์ทขาเข้า จนกระทั่ง ได้รับค่าที่สอดคล้องกับตัวเลขหลักที่ต้องการอ่าน แล้วรูนี้อ่านพอร์ทอีก 2 ครั้ง ติดต่อกัน และเทียบกับผลครั้งแรก และจะอยู่ในรูนี้นี้ จนกระทั่ง ได้ค่าที่อ่านติดต่อกัน 3 ค่าเท่ากันหมด จึงกลับเข้าสู่โปรแกรมภาษาเบสิก โดยค่าของตัวเลขหลักเก็บอยู่ในตำแหน่ง \$ 1B หรือ 27

เมื่อรูนีภาษาเครื่องนี้ ได้ถูกโหลดเข้าไป ณ ตำแหน่งเริ่มต้นที่ \$ 039C โดยใช้คำสั่ง
BLOAD I/O, A\$ 039C

โปรแกรมภาษาเบสิกต่อไปนี้ จะใช้ในการรับตัวเลขจากไฟโตมิเตอร์ และแสดงผลในตัวแปร C ของโปรแกรม

โปรแกรมภาษาเบสิกเพื่ออ่านข้อมูล

10	C = 0	:	ให้ค่า C = 0
20	FOR I = 0 TO 7	:	อ่านตัวเลขให้ครบ 8 หลัก
30	POKE 49368, 128 + I	:	เลือกหลักจากเครื่องนับ
40	CALL (924)	:	เรียกรูนีภาษาเครื่องเพื่ออ่านตัวเลขที่เลือก เลือกเข้าไปในแอดเดรส 27 (ฐาน 10)
50	D = PEEK (27)	:	ให้ D เท่ากับตัวเลขที่เลือก
60	C = C * 10 + D	:	เก็บไว้ในตัวแปร C ในรูปของเลขฐาน 10
70	NEXT I	:	สำหรับค่าต่อไปของ I

โปรแกรมภาษาเบสิกข้างต้นนี้ จะอ่านตัวเลขทีละหลักจากเครื่องนับโฟตอน โดยอ่านจากหลักขวามือสุดก่อน

ตัวอย่างเช่น

ตัวเลขบนเครื่องนับโฟตอน	0	0	0	4	7	5	2	1
ค่า I (หลักที่)	7	6	5	4	3	2	1	0

โดยที่ตำแหน่ง \$ 1B (ฐาน 16) หรือ 27 (ฐาน 10) จะเป็นตัวเลขแสดงค่าที่อ่านได้แต่ละหลัก เช่น 1 สำหรับ $I = 0$, 2 สำหรับ $I = 1$, 5 สำหรับ $I = 2$ เป็นต้น

3.3 รูทีนภาษาเบสิกที่ใช้ในการควบคุมเครื่องนับโฟตอน

เมื่อเชื่อมต่อวงจรระหว่างเครื่องนับโฟตอนกับเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ เรียบร้อยแล้ว เราอาจใช้รูทีนภาษาเบสิกในการควบคุมการรีเซ็ต, ปิด, เปิด เครื่องนับโฟตอนได้โดยอัตโนมัติ โดยเพียงแต่ใส่ตัวเลขที่เหมาะสมลงในแอดเดรสของหน่วยความจำที่ 49368 ดังได้เคยกล่าวมาแล้วในหัวข้อ 3.1.1 เกี่ยวกับวงจรควบคุมเครื่องนับโฟตอน

รูทีนภาษาเบสิกดังกล่าว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(ก) การรีเซ็ตเครื่องนับโฟตอน

10	POKE	49368, 0
20	POKE	49368, 1
30	POKE	49368, 0

(ข) การเปิดวงจรนับ (Start Counter)

10	POKE	49368, 0
20	POKE	49368, 2
30	POKE	49368, 0

(ค) การปิดวงจรนับ (Stop Counter)

10	POKE	49368, 0
20	POKE	49368, 4
30	POKE	49368, 0

(ง) การรอการสิ้นสุดของการวัด (Wait for End of Measurement)

ตอนแรก POKE 49368, 0 เพื่อเข้าสู่โหมดของการวัด แล้วใช้คำสั่ง
 30 IF PEEK (49368) > 127 THEN GOTO 30

บทที่ 4

การเก็บข้อมูลทางโฟโตอิเล็กทริก โฟโตเมตรี โดยไมโครคอมพิวเตอร์

4.1 การเก็บข้อมูลในการ วิจัยทางโฟโตอิเล็กทริก โฟโตเมตรี

ในการวิจัยทางด้านโฟโตอิเล็กทริก โฟโตเมตรี นั้น ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาดาวแปรแสง กระจุกดาว หรือสสารที่อยู่ระหว่างดาว สิ่งที่สำคัญที่สุดในการศึกษาก็คือ ต้องมีดาวโปรแกรม (Program Stars) ซึ่งเป็นดาวเป้าหมายในการวิจัย นอกจากนี้ ดาวโปรแกรมหังกล่าวยังต้องนำมาเปรียบเทียบกับดาวมาตรฐาน (Standard Stars) เพื่อสามารถวิเคราะห์หาค่าพารามิเตอร์สัมบูรณ์ (Absolute Parameters) ต่าง ๆ ของดาวโปรแกรมออกมาได้ ดังนั้น โดยปกติการสร้างไฟล์ (Files) หรือแฟ้มข้อมูลในการวิจัยทางด้านโฟโตอิเล็กทริก โฟโตเมตรี เพื่อเก็บข้อมูลในระหว่างการสังเกตการณ์นั้น จำเป็นต้องบันทึกข้อมูลของดาวทั้งสองประเภทดังกล่าวสลับกันไปตลอดเวลา ซึ่งเมื่อนำไฟล์ดังกล่าวมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยจะต้องเขียนโปรแกรมเพื่อที่จะแยกดาวทั้งสองประเภทออกจากกัน และวิเคราะห์โดยเป็นอิสระต่อกันเพื่อให้ได้ค่าโชติมาตรปรากฏที่แท้จริง (True Apparent Magnitude) ณ ค่าความยาวคลื่นต่าง ๆ

ในระหว่างการเก็บข้อมูลของดาวแต่ละประเภทนั้น ผู้วิจัยจำเป็นต้องบันทึกเวลามาตรฐานท้องถิ่น (Local Standard Time) อย่างถูกต้อง พร้อมทั้งค่า วัน เดือน ปี ที่ทำการสังเกตการณ์อย่างละเอียด ซึ่งในการพัฒนาระบบการเก็บข้อมูลทางโฟโตอิเล็กทริก โฟโตเมตรี โดยใช้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์นั้น ผู้วิจัยได้พัฒนาโปรแกรม "SETTIME" ซึ่งเป็นโปรแกรมภาษาเบสิก ที่ใช้ในการับวงจรควบคุมสัญญาณพิกษา

นอกจากเวลาในขณะที่ทำการสังเกตการณ์แล้ว ข้อมูลที่จำเป็นต้องบันทึกเข้าสู่แฟ้มข้อมูล ยังมีดังต่อไปนี้

- (1) ค่าจำนวนนับของดาว (Star Counts)
- (2) ค่าจำนวนนับของท้องฟ้า (Sky Counts)
- (3) ชนิดของแผ่นกรองแสง (Filter Type)
- (4) ชื่อของดาว (Star's Name)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาโปรแกรมภาษาเบสิก ชื่อ "DATAAC" เพื่อใช้ในการควบคุมการอ่านตัวเลขจากเครื่องนับโฟตอนและบันทึกข้อมูลดังกล่าวข้างต้นทั้งหมด รวมทั้งวัน เดือน ปี ตลอดจนเวลามาตรฐานท้องถิ่น ในขณะที่ทำการสังเกตการณ์ ซึ่งถูกขับโดยโปรแกรม "SETTIME" อีกทีหนึ่ง

ทั้งโปรแกรม "SETTIME" และ "DATAAC" นี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาโดยใช้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ชนิดแอปเปิลทู (Apple II) ขนาดหน่วยความจำ 64 K RAM เนื่องจากการพัฒนาทั้งระบบฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ของอุปกรณ์เชื่อมต่อกับเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ดังกล่าว สามารถทำได้โดยสะดวกและมีความกระตือรือร้นมาก อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านฟิสิกส์เชิงทดลอง ไฟโตเมตรี นั้น ไม่อาจทำได้โดยละเอียดเพียงพอ โดยใช้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ แบบแอปเปิลทู โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การคำนวณค่าเวลาที่สั้นน้อยที่สุด (Time of Minima) ของดาวคู่อุปราคา ดังนั้น กลุ่มผู้วิจัยจึงได้พัฒนาวงจรส่งถ่ายข้อมูลที่บันทึกได้ โดยใช้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ แอปเปิลทู ลงสู่เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ ชนิดไอบีเอ็ม พีซี เอ็กซ์ที (IBM PC XT) ขนาดหน่วยความจำ 640 K RAM ซึ่งสามารถคำนวณค่าต่าง ๆ ได้ด้วยความละเอียดสูงเป็นทวิคูณ (Double Precision)

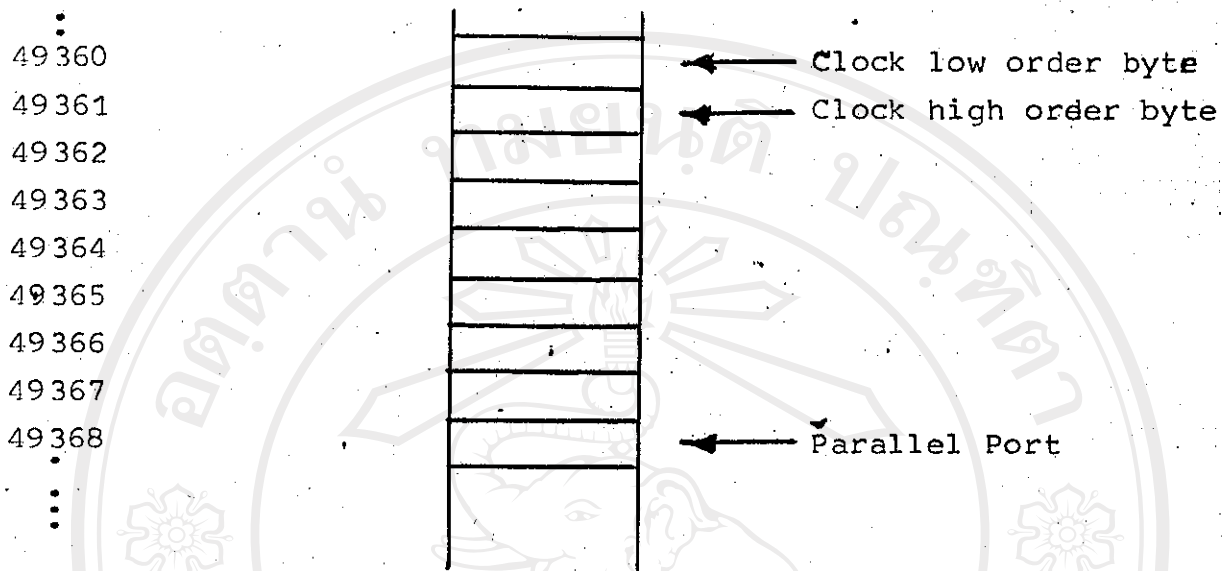
4.2 โปรแกรมควบคุมเวลามาตรฐานท้องถิ่นในระหว่างการสังเกตการณ์ (SETTIME)

จากวงจรเชื่อมต่อกับคณะผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมา เราสามารถใช้ซอฟต์แวร์ในการควบคุมการนับเวลาของวงจรนาฬิกา ดังที่ได้เคยกล่าวมาแล้วโดยแอดเดรสของหน่วยความจำ (Memory Address) ที่ 49360 (ฐาน 10) จะเก็บไบต์อันดับต่ำของสัญญาณนาฬิกา (Clock Low Order Byte) ไว้ ส่วนแอดเดรสของหน่วยความจำที่ 49361 (ฐาน 10) จะเก็บไบต์อันดับสูงของสัญญาณนาฬิกา (Clock High Order Byte) ไว้เช่นกัน รูปที่ 4.1 เป็นแอดเดรสของหน่วยความจำที่ใช้ติดต่อกับวงจรเชื่อมต่อ ทั้งส่วนรับ-ส่งสัญญาณเข้า-ออก และส่วนสร้างสัญญาณนาฬิกา ซึ่งผู้เขียนโปรแกรมจะต้องทราบเพื่อที่จะสามารถติดต่อกับอุปกรณ์เชื่อมต่อต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

ในการสร้างสัญญาณนาฬิกา จำเป็นต้องป้อนเวลาในขณะที่เริ่มทำการสังเกตการณ์อย่างถูกต้อง โดยตั้งจากเวลามาตรฐานแห่งประเทศไทย หรือ สถานีส่งกระจายเสียงต่างประเทศ ที่ประกาศเวลามาตรฐาน เช่น สถานี BBC ของอังกฤษ เป็นต้น โดยข้อมูลของเวลาซึ่งอยู่ในรูปของชั่วโมง นาที วินาที จะถูกเก็บอยู่ในตำแหน่งของหน่วยความจำต่อไปนี้

Memory Address:

Memory Contents:

รูปที่ 4.1 แอคเครสของหน่วยความจำที่ใช้ติดต่อกับวงจรเชื่อมต่อ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ดิจิทัล	ตำแหน่ง (ฐาน 16)	ตำแหน่ง (ฐาน 10)
ชั่วโมง	1C	28
นาที	1D	29
วินาที	1E	30

การทำงานของวงจรมานาฬิกา เราสามารถใช้คำสั่งภาษาเบสิกเพื่อเริ่มนับเวลา คือ
POKE 49360, 0

ผู้วิจัยได้พัฒนาโปรแกรมภาษาเบสิก ชื่อ "SETTIME" เพื่อใช้ในการเปิดวงจรมานาฬิกา และแสดงผลด้วยค่าที่ถูกต้องในขณะที่ทำการสังเกตการณ์ โดยใช้เทคนิคทางไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ ไฟโตเมตรี โปรแกรมแสดงในรูปที่ 4.2

บรรทัดที่ 10-50 เป็นการใส่ค่าเวลาขณะที่เริ่มทำการสังเกตการณ์ แล้วนำมาเก็บไว้ ณ ตำแหน่งของหน่วยความจำที่ 28 29 และ 30 ของเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์

บรรทัดที่ 70-80 เป็นการให้คำสั่งเปิดวงจรมานาฬิกา

บรรทัดที่ 100-130 เป็นการอ่านค่าเวลา ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามเวลาที่ดำเนินไป และสามารถแสดงผลได้เมื่อเรียกตัวแปร "H" "M" และ "S" ออกมา

บรรทัดที่ 140 เป็นคำสั่งดอส (DOS) ที่ใช้ในการนับโปรแกรมเก็บข้อมูล ชื่อ "DATAAC" หลังจากที่ได้มีการตั้งเวลาเรียบร้อยแล้ว

จากโปรแกรม "SETTIME" นี้ จะเห็นว่าเราสามารถควบคุมการเปิดวงจรมานาฬิกา และอ่านเวลาได้ทุกเวลาที่ต้องการทราบค่า และหลังจากนั้น โปรแกรมก็จะสิ้นสุดและเข้าสู่โปรแกรม "DATAAC" ได้โดยอัตโนมัติ โดยในขณะที่อยู่ในโปรแกรม "DATAAC" นี้ วงจรมานาฬิกาจะยังคงทำงานอยู่ตลอดเวลา

โปรแกรม "SETTIME" ใช้ในการควบคุมสัญญาณนาฬิกา

```

1POKE 1657,80

```

```

2LIST

```

```

10 REM SET THE TIME
20 INPUT "ENTER THE TIME (HH,MM,SS): ";H,M,S
30 TO = 3600 * H + 60 * M + S
40 B3 = INT (TO / 65536):B2 = INT ((TO - 65536 * B3) / 256):B1 = TO - B
   3 * 65536 - B2 * 256
50 POKE 28,B3: POKE 29,B2: POKE 30,B1
60 HOME : PRINT H":"M":"S
70 INPUT "HIT ENTER TO START CLOCK";V$
80 POKE 49360,0
90 REM THE CLOCK HAS BEEN SET
100 REM NEXT READ THE CLOCK
110 T = 65536 * PEEK (28) + 256 * ( PEEK (29) + PEEK (49361)) + PEEK (
   30) + PEEK (49360)
120 H = INT (T / 3600):M = INT ((T - 3600 * H) / 60):S = INT (T - 3600
   * H - 60 * M)
130 HOME : PRINT H":"M":"S
140 PRINT CHR$(4);"RUN DATAAC"

```

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

4.3 โปรแกรมเก็บข้อมูลทางไฟโตอิเล็กตริก ไฟโตเมตรี (DATAAC)

คณะผู้วิจัยได้พัฒนาโปรแกรมภาษาเบสิกขึ้นมาอีกโปรแกรมหนึ่ง เพื่อเก็บข้อมูลทางไฟโตอิเล็กตริก ไฟโตเมตรี ซึ่งมีชื่อเรียกว่า "DATAAC" โปรแกรมนี้จะสามารถบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นในการวิจัยทางด้านไฟโตอิเล็กตริก ไฟโตเมตรี เช่น เวลา วันที่ทำการสังเกตการณ์ จำนวนนับของดาวและท้องฟ้าจากเครื่องนับโฟตอน เป็นต้น หลังจากรวบรวมข้อมูลตามต้องการแล้ว ข้อมูลเหล่านี้จะถูกนำมาเก็บในแฟ้มข้อมูลอย่างถาวร โดยแฟ้มข้อมูลที่คณะผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น เป็นแฟ้มข้อมูลแบบ ซีควนเชียล (Sequential File) กล่าวคือ จะเก็บข้อมูลเรียงตามลำดับการสังเกตการณ์ไปเรื่อย ๆ จนถึงสิ้นสุด การเก็บข้อมูลในลักษณะเช่นนี้ จะมีความสะดวก และง่ายแก่การเรียกข้อมูลมาวิเคราะห์ นอกจากนี้ในโปรแกรม "DATAAC" ยังประกอบด้วย คำสั่งที่ใช้ในการควบคุมการปิด-เปิด เครื่องนับโฟตอน ตลอดจนอ่านข้อมูลจากเครื่องนับโฟตอนนำมาเก็บไว้ในไฟล์ของเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ในที่สุด

รูปที่ 4.3 เป็นโปรแกรม "DATAAC" ดังกล่าวซึ่งรายละเอียดการทำงานของโปรแกรมมีดังต่อไปนี้

บรรทัดที่ 100-200	โหลดโปรแกรมภาษาเครื่อง I/O ลงในแอดเดรสหน่วยความจำที่ต้องการ
บรรทัดที่ 400-1000	ใส่ วัน-เดือน-ปี ที่ทำการสังเกตการณ์และจองหน่วยความจำของตัวแปรเหล่านั้น
บรรทัดที่ 1200-2100	แสดงเมนูของการทำงานของโปรแกรม
	(1) เปิดแฟ้มข้อมูลใหม่
	(2) เรียงแฟ้มข้อมูลเก่า
	(3) เช็คข้อมูล
	(4) แก้ไขข้อมูล
	(5) เพิ่มเติมข้อมูล
บรรทัดที่ 2200-2500	สั่งให้เปิดหรืออ่านแฟ้มข้อมูล
บรรทัดที่ 2600-4100	ใส่ข้อมูล เรียงชับรูปขึ้น ควบคุมวงจรเชื่อมต่อและบันทึกข้อมูลลงในแฟ้มข้อมูล
บรรทัดที่ 4200	เรียงชับรูปขึ้น เช็คข้อมูล
บรรทัดที่ 4300	ต้องการเก็บข้อมูลต่อหรือไม่

รูปที่ 4.3

โปรแกรม "DATAAC" ใช้ในการบันทึกข้อมูลของดาว จากเครื่องับโฟตอน
ในระหว่างการสังเกตการณ์

```

100 D$ = CHR$(4)
200 PRINT D$"BLOAD I/O"
300 HOME
400 VTAB 8: INPUT " DATE OF OBSERVATION(D,M,Y) : "; D1, M1, Y1
1000 DIM
D(200), M(200), Y(200), H(200), N(200), S(200), K(200), C(200), F$(200), N$(200)
1100 HOME
1200 PRINT "DATA ACQUISITION"
1250 PRINT "BY B.SOONTHORNTHUM"
1300 PRINT
1400 PRINT "PLEASE FOLLOW INSTRUCTIONS"
1500 PRINT : PRINT "PROGRAM UTILITIES : "
1600 PRINT "      (1) NEW DATA FILE"
1700 PRINT "      (2) OLD DATA FILE"
1800 PRINT "      (3) CHECK THE DATA"
1900 PRINT "      (4) CORRECT THE DATA"
2000 PRINT "      (5) ADD MORE DATA"
2100 PRINT : PRINT "TYPE ANY KEY TO CONTINUE." : GET
T$
2200 HOME : FLASH : PRINT "DATA ACQUISITION
STARTING....": NORMAL
2300 PRINT : PRINT "TYPE 'N' FOR NEW DATA"
2400 GET Y$: IF Y$ < "N" THEN GOSUB 6300: HOME :
GOTO 4200
2500 HOME
2600 INPUT "TITLE : "; TT$: I = 0: PRINT : PRINT "DATA
INPUT STARTS "
2700 PRINT : PRINT "DATA - "; I + 1: N = 1 + 1
2800 PRINT : INPUT "STAR'S NAME(2-LETTER) : "; N$(N)
2900 PRINT : INPUT "KIND OF FILTER(1 OR 2 -LETTER) :
"; F$(N)
3000 D(N) = D1
3100 M(N) = M1
3200 Y(N) = Y1
3300 GOSUB 8700
3400 C(N) = C1
3450 H(N) = X: N(N) = M: S(N) = S
3500 K(N) = C2
3600 PRINT : INPUT "MORE DATA(Y/N)..." : Y$
3700 IF Y$ = "N" THEN 4000
3800 IF Y$ < "Y" THEN 3600
3900 I = I + 1: GOTO 2700
4000 NUM = I + 1

```

```

4100 GOSUB 5100
4200 PRINT : PRINT "CHECK THE DATA?(Y/N)";: GET T$:
IF T$ = "Y" THEN GOSUB 7500
4300 PRINT : PRINT "ADD MORE DATA?";: GET T$: IF T$
= "Y" THEN HOME : PRINT TT$: PRINT "LAST ADDRESS
IS.."; NUM: I = NUM: GOTO 2700
4400 PRINT : PRINT "CORRECT THE DATA? ";: GET T$: IF
T$ < > "Y" THEN GOSUB 7500: END
4500 HOME : PRINT "CORRECTION STARTS :-": PRINT
"ADDRESS... 0' TO END"
4600 PRINT : PRINT "ADDRESS : ";: INPUT G: IF G = 0
THEN GOSUB 5100: GOTO 4200
4700 PRINT
G: ", "; D(G); ", "; M(G); ", "; Y(G); ", "; H(G); ", "; N(G); ", "; S(G)
); ", "; N$(G); ", "; F$(G); ", "; C(G); ", "; K(G)
4800 PRINT : PRINT "...BECOMES..."
4900 PRINT : INPUT
G, D(G), M(G), Y(G), H(G), N(G), S(G), N$(G), F$(G), C(G), K(G)
5000 GOTO 4600
5100 REM **WRITE-IN SUBROUTINE**
5200 PRINT : INPUT "TO BE CALLED?"; M$: PRINT
5300 D$ = CHR$(4)
5400 PRINT D$; "OPEN"; M$
5500 PRINT D$; "DELETE"; M$
5600 PRINT D$; "OPEN"; M$
5700 PRINT D$; "WRITE"; M$
5750 PRINT TT$: PRINT NUM
5800 FOR R = 1 TO NUM
5900 PRINT
N$(R); ", "; F$(R); ", "; D(R); ", "; M(R); ", "; Y(R); ", "; H(R); ",
"; N(R); ", "; S(R); ", "; C(R); ", "; K(R)
6000 NEXT R
6100 PRINT D$; "CLOSE"; M$
6200 RETURN
6300 REM ** READ-OUT SUBROUTINE**
6400 HOME : INPUT "DATA FILE CALLED : "; M$
6500 PRINT : FLASH : PRINT "READ DATA FILE "; M$:
NORMAL
6550 D$ = CHR$(4)
6600 PRINT D$; "OPEN"; M$
6700 PRINT D$; "READ"; M$
6800 INPUT TT$
6900 INPUT NUM
7000 FOR R = 1 TO NUM
7100 INPUT
N$(R), F$(R), D(R), M(R), Y(R), H(R), N(R), S(R), C(R), K(R)

```

```

7200 NEXT R
7300 PRINT D#"CLOSE";M#
7400 RETURN
7500 REM ** CHECK DATA **
7600 HOME : HTAB 15: PRINT TT#: PRINT
7700 GOSUB 8400
7800 FOR R = 1 TO NUM
7900 PRINT : PRINT R;"-"; TAB(
5)D(R);"/";M(R);"/";Y(R) TAB( 14)H(R) TAB( 17)N(R)
TAB( 20)S(R) TAB( 23)N#(R) TAB( 26)F#(R) TAB( 28)C(R)
TAB( 36)K(R)
8000 IF R / 10 = INT (R / 10) THEN PRINT "TYPE ANY
KEY TO CONTINUE.":: GET I#: HOME
8100 NEXT R
8200 GOSUB 8400
8300 RETURN
8400 REM ** SUBROUTINE UNDERLINE **
8500 PRINT : FOR I = 1 TO 40: PRINT "-";: NEXT :
PRINT
8600 RETURN
8700 REM **DATA ACQUISITION**
8800 PRINT : HTAB 15: PRINT "COUNTS FOR STAR"
8900 PRINT : PRINT "HIT SPACE-BAR TO START COUNTER"
9000 GET B#
9100 POKE 49368,0: POKE 49368,1: POKE 49368,0
9200 POKE 49368,0: POKE 49368,2: POKE 49368,0
9300 IF PEEK (49368) < 128 THEN 9300
9400 C1 = 0
9500 FOR II = 0 TO 7
9600 POKE 49368,128 + II
9700 CALL (924)
9800 D = PEEK (27)
9900 C1 = C1 + INT (D * 10 - II)
9905 NEXT II
9910 PRINT : PRINT "STAR'S COUNTS : ";C1
9915 S = 65536 * PEEK (28) + 256 * ( PEEK (29) +
PEEK (49361)) + PEEK (30) + PEEK (49360)
9920 X = INT (S / 3600):M = INT ((S - 3600 * X) /
60):S = INT (S - 3600 * X - 60 * M)
9925 PRINT : PRINT "LOCAL TIME : ";X;" HR. ";M;"
MIN. ";S;" SEC. "
9930 PRINT : HTAB 15: PRINT "COUNTS FOR SKY"
9935 PRINT : PRINT "HIT SPACE-BAR TO START COUNTER"
9940 GET B#
9945 POKE 49368,0: POKE 49368,1: POKE 49368,0
9950 POKE 49368,0: POKE 49368,2: POKE 49368,0

```

```
9955 IF PEEK (49368) < 128 THEN 9955
9960 C2 = 0
9965 FOR I1 = 0 TO 7
9970 POKE 49368, 128 + I1
9975 CALL (924)
9980 D = PEEK (27)
9985 C2 = C2 + INT (D * 10 ^ I1)
9990 NEXT I1
9993 PRINT : PRINT "SKY COUNTS :"; C2
9995 RETURN
```

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

บรรทัดที่ 4400-5000	แก้ไขข้อมูล
บรรทัดที่ 5100-6200	ชั้นรู้ทัน บันทึกข้อมูลลงบนแฟ้มข้อมูล
บรรทัดที่ 6300-7400	ชั้นรู้ทัน อ่านข้อมูลจากแฟ้มข้อมูล
บรรทัดที่ 7500-8300	ชั้นรู้ทัน เช็คข้อมูล
บรรทัดที่ 8400-8600	ชั้นรู้ทัน หีดเส้นใต้
บรรทัดที่ 8700-9995	ชั้นรู้ทัน ตรวจสอบการทำงานของวงจรเชื่อมต่อระหว่างเครื่องนับ โฟตอนกับ ไมโครคอมพิวเตอร์ พร้อมทั้งการอ่านเวลา และตัวเลข พร้อมที่จะเก็บลงบนแฟ้มข้อมูล เมื่อตัวแปรดังกล่าวถูกเรียก

4.4 การทดสอบโปรแกรมและแฟ้มข้อมูลทางฟิสิกส์ เลกตริก ไฟโตเมตรี

โปรแกรม SETTIME และ DATAAC จะเริ่มทำงานโดยอัตโนมัติ เมื่อเริ่มเปิดเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยผ่านทางโปรแกรม "HELLO" ซึ่งโปรแกรมดังกล่าวนี้จะเห็นว่า ผู้ใช้ต้องการจะตั้งเวลาหรือไม่ ถ้าต้องการก็จะเข้าสู่โปรแกรม SETTIME ถ้าไม่ต้องการตั้งเวลาก็จะเข้าสู่โปรแกรม DATAAC โดยตรง

อุปกรณ์ทั้งหมด รวมทั้งวงจรเชื่อมต่อและซอฟต์แวร์ ที่คณะผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมา ได้รับการทดสอบในห้องปฏิบัติการ จนแน่ใจว่า ข้อมูลและเวลาที่บันทึกลงในแฟ้มข้อมูล มีความถูกต้องทุกข้อมูล ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนับของดาว และจำนวนนับของท้องฟ้า สามารถตรวจสอบได้โดยตรง โดยการเทียบผลที่แสดงที่หน้าปัทม์ เครื่องนับ โฟตอน และผลที่แสดงบนจอคอมพิวเตอร์ ส่วนการทดสอบเวลานั้น เทียบกับนาฬิกาดิจิตอล ซึ่งพบว่าไม่มีความคลาดเคลื่อนเลยในช่วงเวลา 24 ชั่วโมง ซึ่งมีความละเอียดเพียงพอแล้ว เนื่องจากการสังเกตการณ์ในแต่ละคืนนั้น จะใช้เวลาโดยปกติประมาณ 6-10 ชั่วโมง เท่านั้น และทุกครั้งที่เราเริ่มทำการสังเกตการณ์ในแต่ละคืน จะต้องตั้งเวลาใหม่

อุปกรณ์ชุดดังกล่าวได้ถูกนำไปติดตั้งอย่างถาวร กับกล้องโทรทรรศน์แบบสะท้อนแสง ชนิด คาสซิเกรน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 16 นิ้ว ของหอดูดาวมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งตั้งอยู่ ณ หลักกิโลเมตรที่ 12 คอยสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่ และนำมาใช้กับการวิจัยทางด้านฟิสิกส์ เลกตริก ไฟโตเมตรี ในช่วงฤดูการสังเกตการณ์ที่ผ่านมา พบว่า ให้ความถูกต้องในการบันทึกข้อมูลทุกประการ

รูปที่ 4.4 การทดสอบการเก็บข้อมูลในห้องปฏิบัติการ

รูปที่ 4.5 การติดตั้งอุปกรณ์เข้ากับกล้องดูดาวของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สำหรับการสร้างแฟ้มข้อมูลนั้น จากโปรแกรม DATAAC ผู้ใช้โปรแกรมจะป้อนชื่อดาว ชนิดของฟิลเตอร์ โดยการคีย์ (Key) เข้าไป ส่วนการบันทึกค่าจำนวนนับต่าง ๆ และเวลา จะทำโดยอัตโนมัติ โดยใช้ซอฟต์แวร์ควบคุมวงจรเชื่อมต่อและวงจรสร้างสัญญาณนาฬิกา ข้อมูลต่าง ๆ จะถูกเก็บบรรทัดละ 1 ชุด เรียงต่อกันไปเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นลักษณะของไฟล์แบบซีเคมเขียน

แฟ้มข้อมูลดังกล่าวอาจถูกเรียกออกมาใช้ โดยเขียนโปรแกรมภาษาเบสิก อ่านออกมาจากเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ แอปเปิลทู โดยตรง แต่ถ้าต้องการการคำนวณที่ละเอียดมาก ๆ ผู้ใช้โปรแกรมอาจถ่ายข้อมูล ซึ่งอยู่ในรูปของ Text File จากเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ แบบแอปเปิลทู ลงสู่เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ แบบไอบีเอ็ม ได้ โดยผ่านวงจรเชื่อมต่อที่คณะผู้วิจัยในกลุ่มดาราศาสตร์ ได้พัฒนาขึ้นมา และจะสร้างเป็น Text File ใหม่ ในเครื่อง ไอบีเอ็ม ดังกล่าว

รูปที่ 4.4 เป็นโปรแกรมภาษาเบสิก บนเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ แบบไอบีเอ็ม ที่ใช้ในการเรียกข้อมูลออกมาใช้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

บรรทัดที่ 100	จองหน่วยความจำของพารามิเตอร์ต่าง ๆ เช่น ชื่อดาว จำนวนนับ เวลา ฯลฯ ให้เพียงพอกับจำนวนข้อมูลที่ต้องการอ่าน
บรรทัดที่ 200-320	เปิดแฟ้มข้อมูลที่ต้องการอ่าน
บรรทัดที่ 350-1200	เป็นการเก็บข้อมูลลงในหน่วยความจำที่จองเอาไว้ พร้อมทั้งพิมพ์ข้อมูลออกมาทางจอภาพ (ใช้ "SCRN:" ในบรรทัดที่ 320) หรือออกทางพรินเตอร์ (ใช้ "LPT1:" ในบรรทัดที่ 320)

รายละเอียดของข้อมูลในแฟ้มข้อมูลที่สร้างขึ้น มีดังตัวอย่างต่อไปนี้

คอลัมน์ที่	1	2	3	4	5	6
	IU	V	25 11 87	23 1 24	72039	60952
คอลัมน์ที่ 1	:	แสดงชื่อดาว				
คอลัมน์ที่ 2	:	แสดงชนิดของแผ่นกรองแสง				
คอลัมน์ที่ 3	:	แสดง วัน/เดือน/ปี ที่ทำการสังเกตการณ์				
คอลัมน์ที่ 4	:	แสดงเวลา เป็น ชั่วโมง นาที วินาที ในขณะที่ทำการสังเกตการณ์				
คอลัมน์ที่ 5	:	แสดงจำนวนนับของดาว (Star Counts)				
คอลัมน์ที่ 6	:	แสดงจำนวนนับของท้องฟ้า (Sky Counts)				

ตารางที่ 4.1 แสดงแฟ้มข้อมูลทางโฟโตอิเล็กตริก โฟโตเมตรี จากการสังเกตการณ์ ดาวคู่อุปราคา ไอยูออไรจี (IU Aurigae) และดาวมาตรฐาน (Comparison Stars) ในคืนวันที่ 25 พฤศจิกายน 2530 และ 4 มกราคม 2531

```
0 DIM N$(200),F$(200),D(200),M(200),Y(200),H(200),N(200),S(200),K(200),C(200)
0 CLS:KEY OFF:INPUT "data file called..";M$
0 OPEN M$ FOR INPUT AS #1
0 OPEN "LPT1:"FOR OUTPUT AS #2
0 FRMT$ = "      \   \   \   \   ## ## ##   ## ## ##   #####          #####"
5 CLS :PRINT
0 PRINT#2," NAME           FILTER             DATE            TIME              STARCOUNT    SKYCOUNT
5 PRINT#2,:PRINT#2,
0 WHILE NOT EOF (1)
0 INPUT#1,TT$
0 INPUT#1,NUM
0 FOR R=1 TO NUM
0 INPUT#1,N$(R),F$(R),D(R),M(R),Y(R),H(R),N(R),S(R),C(R),K(R)
0 PRINT #2,USING FRMT$: N$(R),F$(R),D(R),M(R),Y(R),H(R),N(R),S(R),C(R),K(R)
0 IF R=40 THEN INPUT A$
0 NEXT R
00 WEND
05 PRINT#2,
10 PRINT#2,"
00 CLOSE
```

ตารางที่ 4.1

แฟ้มข้อมูลทางฟิสิกส์อิเล็กทรอนิกส์ โฟโตเมตรี

NAME	FILTER	DATE	TIME	STARCOUNT	SKYCOUNT
CM	U	25 11 87	22 47 16	63735	59505
CM	B	25 11 87	22 49 41	69369	59125
CM	V	25 11 87	22 51 3	69687	59263
IU	U	25 11 87	22 59 24	64539	59599
IU	B	25 11 87	23 0 31	72800	60372
IU	V	25 11 87	23 1 24	72039	60952
IU	U	25 11 87	23 3 30	65181	59892
IU	B	25 11 87	23 4 26	73071	61753
IU	V	25 11 87	23 5 26	72350	61245
IU	U	25 11 87	23 6 49	65533	60735
IU	B	25 11 87	23 7 47	73157	60948
IU	V	25 11 87	23 8 35	72984	61285
IU	U	25 11 87	23 10 5	65340	60451
IU	B	25 11 87	23 11 0	73596	62115
IU	V	25 11 87	23 11 54	72598	61700
CM	U	25 11 87	23 16 9	65625	61423
CM	B	25 11 87	23 17 4	71683	61788
CM	V	25 11 87	23 18 18	70777	61523
IU	U	25 11 87	23 27 53	67690	62342
IU	B	25 11 87	23 28 56	75574	63388
IU	V	25 11 87	23 29 57	73394	62414
IU	U	25 11 87	23 31 11	67641	62852
IU	B	25 11 87	23 32 10	75618	63477
IU	V	25 11 87	23 33 37	74166	62452
IU	U	25 11 87	23 34 54	67881	62592
IU	B	25 11 87	23 36 5	75485	63192
IU	V	25 11 87	23 37 26	74274	62516
IU	U	25 11 87	23 38 55	68176	62559
IU	B	25 11 87	23 40 6	76158	63164
IU	V	25 11 87	23 41 19	73978	63117
CM	U	25 11 87	23 45 48	66242	62209
CM	B	25 11 87	23 47 1	72141	62785
CM	V	25 11 87	23 48 17	71894	62990
IU	U	25 11 87	23 53 55	66882	62202
IU	B	25 11 87	23 55 9	75059	62757
IU	V	25 11 87	23 56 17	73682	62999
IU	U	25 11 87	23 57 25	66928	62087
IU	B	25 11 87	23 58 40	74630	62518
IU	V	25 11 87	23 59 58	73972	62867
IU	U	25 11 87	24 1 28	66754	61388

All rights reserved

IU	B	25	11	87	24	2	28	74695	62191
IU	V	25	11	87	24	3	40	73754	62183
IU	U	25	11	87	24	7	25	66854	61618
IU	B	25	11	87	24	8	46	74220	62176
IU	V	25	11	87	24	9	50	73375	62108
CM	U	25	11	87	24	13	2	65813	61189
CM	B	25	11	87	24	14	5	71674	62059
CM	V	25	11	87	24	15	5	70774	61819
IU	U	25	11	87	24	18	39	65712	61251
IU	B	25	11	87	24	20	10	73617	60906
IU	V	25	11	87	24	21	21	72160	61788
IU	U	25	11	87	24	22	40	65620	60393
IU	B	25	11	87	24	23	35	72910	60682
IU	V	25	11	87	24	24	48	71235	60501
IU	U	25	11	87	24	26	0	65075	60092
IU	B	25	11	87	24	26	56	72223	60207
IU	V	25	11	87	24	28	15	69996	61141
IU	U	25	11	87	24	29	30	64245	58690
IU	B	25	11	87	24	30	42	71146	59175
IU	V	25	11	87	24	31	43	70330	59387
CM	U	25	11	87	24	37	41	62874	58755
CM	B	25	11	87	24	38	54	68984	58904
CM	V	25	11	87	24	40	6	68431	59512
IU	U	25	11	87	24	43	7	63244	58237
IU	B	25	11	87	24	44	9	69690	58577
IU	V	25	11	87	24	45	6	69233	58998
IU	U	25	11	87	24	46	10	63143	61006
IU	B	25	11	87	24	49	47	69984	59639
IU	V	25	11	87	24	50	56	69028	59579
IU	U	25	11	87	24	52	35	62377	58530
IU	B	25	11	87	24	53	45	69262	58662
IU	V	25	11	87	24	57	54	67951	58842
IU	U	25	11	87	24	58	57	61789	58047

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

NAME	FILTER	DATE	TIME	STARCOUNT	SKYCOUNT
CM	V	4 1 87	19 51 16	54923	43819
CM	B	4 1 87	19 52 33	55608	43412
CM	U	4 1 87	19 53 45	48004	43092
CM	I	4 1 87	19 54 55	60478	51654
IU	V	4 1 87	19 58 11	56818	43359
IU	B	4 1 87	19 59 17	58326	42794
IU	U	4 1 87	20 0 17	48616	42677
IU	I	4 1 87	20 1 18	62624	51209
IU	V	4 1 87	20 2 22	56620	42697
IU	B	4 1 87	20 3 28	57606	42492
IU	U	4 1 87	20 4 33	48486	42160
IU	I	4 1 87	20 5 28	61614	50809
IU	V	4 1 87	20 6 27	56771	42415
IU	B	4 1 87	20 7 48	57103	42450
IU	U	4 1 87	20 8 48	48067	42217
IU	I	4 1 87	20 9 58	61291	50995
CM	V	4 1 87	20 13 4	53536	42203
CM	B	4 1 87	20 14 5	54456	42236
CM	U	4 1 87	20 15 0	46802	42041
CM	I	4 1 87	20 16 4	60040	50659
IU	V	4 1 87	20 18 9	55937	41959
IU	B	4 1 87	20 19 0	56601	41986
IU	U	4 1 87	20 19 56	47926	41819
IU	I	4 1 87	20 20 50	60577	50509
IU	V	4 1 87	20 21 46	55696	41559
IU	B	4 1 87	20 22 34	56616	41737
IU	U	4 1 87	20 23 25	47721	41021
IU	I	4 1 87	20 24 10	61446	50605
IU	V	4 1 87	20 25 0	55591	41532
IU	B	4 1 87	20 25 46	56680	41935
IU	U	4 1 87	20 26 35	47485	41522
IU	I	4 1 87	20 27 33	61084	49900
CM	V	4 1 87	20 30 25	52952	41748
CM	B	4 1 87	20 31 46	53722	41439
CM	U	4 1 87	20 32 42	46778	41165
CM	I	4 1 87	20 33 30	58889	50537
IU	V	4 1 87	20 35 8	55386	41269
IU	B	4 1 87	20 35 55	56074	41262
IU	U	4 1 87	20 36 47	46995	41249
IU	I	4 1 87	20 37 54	60389	50148

IU	V	4	1	87	20	39	0	54845	41430
IU	B	4	1	87	20	39	56	56133	41428
IU	U	4	1	87	20	40	48	47010	40925
IU	I	4	1	87	20	41	45	59968	49769
IU	V	4	1	87	20	42	31	54612	41463
IU	B	4	1	87	20	43	18	55895	40965
IU	U	4	1	87	20	44	8	47204	40726
IU	I	4	1	87	20	45	5	59854	49586
CM	V	4	1	87	20	47	29	53105	40887
CM	B	4	1	87	20	48	27	53348	41096
CM	U	4	1	87	20	49	17	45861	40800
CM	I	4	1	87	20	50	28	58194	49896
IU	V	4	1	87	20	52	23	54784	41043
IU	B	4	1	87	20	53	13	56046	40699
IU	U	4	1	87	20	54	7	46791	40777
IU	I	4	1	87	20	55	8	59542	49740
IU	V	4	1	87	20	56	10	54655	41110
IU	B	4	1	87	20	56	56	55379	41125
IU	U	4	1	87	20	57	51	46832	40824
IU	I	4	1	87	20	58	35	59947	49070
IU	V	4	1	87	20	59	36	54481	40903
IU	B	4	1	87	21	0	24	55436	41134
IU	U	4	1	87	21	1	19	46484	40613
IU	I	4	1	87	21	2	14	59082	49215
CM	V	4	1	87	21	4	44	52458	40929
CM	B	4	1	87	21	5	29	53050	40969
CM	U	4	1	87	21	6	13	45911	40649
CM	I	4	1	87	21	7	8	58221	49320
IU	V	4	1	87	21	9	18	53652	41198
IU	B	4	1	87	21	10	3	54768	40375
IU	U	4	1	87	21	10	53	46046	40746
IU	I	4	1	87	21	11	38	58914	49289
IU	V	4	1	87	21	12	23	54330	40513
IU	B	4	1	87	21	13	8	55206	40774
IU	U	4	1	87	21	14	2	46449	40519
IU	I	4	1	87	21	14	53	59399	49268
IU	V	4	1	87	21	15	43	53552	40490
IU	B	4	1	87	21	16	28	55253	40718
IU	U	4	1	87	21	17	12	46517	40423
IU	I	4	1	87	21	18	16	58900	49220
CM	V	4	1	87	21	20	29	52159	40543
CM	B	4	1	87	21	21	27	52904	40294
CM	U	4	1	87	21	22	30	45383	39930
CM	I	4	1	87	21	23	18	57550	48662

บทที่ 5

สรุปและวิจารณ์ผล

การพัฒนาระบบควบคุมและเก็บข้อมูลทางด้านโฟโตอิเล็กทริก โฟโตเมตรี โดยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ ทั้งในด้านฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ นั้น สามารถนำมาใช้ในการวิจัยทางด้านดาราศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและให้ความแม่นยำสูง อีกทั้งยังช่วยประหยัดเวลาและกำลังคนเป็นอย่างมากอีกด้วย แนวทางพัฒนาดังกล่าวนี้อาจขยายออกไปได้อีก จนสามารถให้ระบบดังกล่าวนี้ ปฏิบัติงานโดยไม่จำเป็นต้องอาศัยคนควบคุมได้ในอนาคต ซึ่งจะทำให้ระบบดังกล่าวเป็นระบบอัตโนมัติเต็มตัว (Fully Automatic) ดังเช่นในประเทศสหรัฐอเมริกาในขณะนี้ นักดาราศาสตร์ ได้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาระบบโฟโตอิเล็กทริก โฟโตเมตรี อัตโนมัติที่เรียกว่า "ระบบ เอ พี ที (APT)" ซึ่งกำลังถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางในการวิจัยทางด้านโฟโตอิเล็กทริก โฟโตเมตรี นี้

แนวทางการพัฒนาในอนาคตของระบบควบคุมและเก็บข้อมูลทางโฟโตอิเล็กทริก โฟโตเมตรี โดยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต่อไปอีกก็คือ จะพยายามสร้างระบบเชื่อมต่อกับเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์แบบ ไอพีเอ็มโดยตรง สำหรับกรณีที่ต้องการจะเรียกข้อมูลมาวิเคราะห์ในเครื่องไอพีเอ็ม ซึ่งจะช่วยให้ประหยัดขั้นตอนในการส่งถ่ายข้อมูลระหว่างเครื่องแอปเปิล และไอพีเอ็มเป็นอย่างมาก

สำหรับระบบการควบคุมเครื่องรับโฟตอนโดยผ่านวงจรเชื่อมต่อไบนารี ยังสามารถพัฒนาไปถึงการหมุนวงล้อของแผ่นกรองแสง และวงล้อของช่องเปิด โดยการควบคุมโดยตรงของเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์อีกด้วย นอกจากนี้ ยังอาจรวมถึงการตั้งโปรแกรมเพื่อควบคุมกล้องให้ค้นหาตำแหน่งของดาวโปรแกรมดาวมาตรฐาน โดยอัตโนมัติอีกด้วย

ข้อดีอย่างหนึ่งของวงจรเชื่อมต่อ ที่คณะผู้วิจัย ได้พัฒนาขึ้นมา นี้ ก็คือ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ทุกชิ้นสามารถหาได้ง่ายในประเทศไทย และราคาไม่สูงมาก สามารถสร้างทดแทนหรือซ่อมแซมได้โดยสะดวก นอกจากนี้ เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ที่ใช้ก็ยังมีราคาถูกและหามาใช้ได้ง่ายอีกด้วย

สำหรับซอฟต์แวร์ที่ผู้วิจัย ได้พัฒนาขึ้นมา นั้น จะอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล การเรียกข้อมูลมาวิเคราะห์ การแก้ไข การตรวจสอบข้อมูล และการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม ข้อมูลที่เก็บไว้ในแฟ้มข้อมูลเรียบร้อยแล้ว สามารถเรียกมาวิเคราะห์ต่อไปได้โดยตรงเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การ

คำนวณผลการลดลงของแสงดาวเนื่องจากบรรยากาศของโลก การหาโชติมาตรปรากฏที่แท้จริงของดาว และเฟสของดาวคู่อุปราคาทางกลุ่มดาราศาสตร์ ได้พัฒนาโปรแกรมที่สามารถเรียกข้อมูลที่เก็บไว้ในแฟ้ม แล้วคำนวณค่าต่าง ๆ ดังกล่าวมาข้างต้นได้ทันที

จากการตรวจสอบข้อมูลของตัวเลขที่เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ บันทึกแฟ้มข้อมูล ทั้ง จำนวนนับ และเวลา ยังไม่พบว่ามีความคลาดเคลื่อนแต่ประการใด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัยในครั้งนี้ อาจสรุปเป็นข้อได้ดังนี้

(ก) ช่วยในการเรียน การสอน ปฏิบัติการวิชาดาราศาสตร์ ทั้งระดับปริญญาตรีและ ปริญญาโท (ฟิสิกส์ 318, 418, 781, 782 และ 714) ตลอดจนการวิจัยและการทำวิทยานิพนธ์ทาง ด้านฟิสิกส์เลกตริก โฟโตเมตรี ทุกชนิดของนักศึกษาปริญญาตรีและโท รวมทั้งการวิจัยของคณาจารย์ใน กลุ่มดาราศาสตร์ด้วย

(ข) ข้อมูลต่าง ๆ ที่บันทึกบนดิสเก็ต สามารถเรียกมาใช้ในการวิเคราะห์และคำนวณได้ โดยง่าย นับว่าเป็นวิธีมาตรฐานและสะดวกอย่างยิ่ง

(ค) กล้องโทรทรรศน์ แบบสะท้อนแสง ชนิดคาสิเกรน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 16 นิ้ว ของหอดูดาวมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

(ง) ระบบดังกล่าวนี้ อาจนำไปใช้ในสถาบันอื่น ที่มีการวิจัยทางด้านดาราศาสตร์ได้ทันที

(จ) ทำให้สามารถดำเนินการวิจัยทางด้านฟิสิกส์เลกตริก โฟโตเมตรี ได้ โดยใช้ผู้ สังกัดการณเพียง 1-2 คนเท่านั้น

(ฉ) สามารถประหยัดเวลาและเก็บข้อมูลได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และมากกว่าที่เคยเป็น อยู่ในอดีตหลายเท่าตัว

(ช) สามารถนำไปประยุกต์ในสาขาวิชาฟิสิกส์แขนงต่าง ๆ นอกเหนือจากสาขาดาราศาสตร์ เช่น ทางด้านออปติก (Optics) วิศวกรรมไฟฟ้า เป็นต้น

บรรณานุกรม

1. คู่มือ/เทียบเบอร์ ไอซี TTL, 2529, พิมพ์ครั้งที่ 4, บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด
2. A Reference Manual for The Apple II and the Apple II Plus Personal Computers; Apple II Company.
3. Golay, M., "Introduction to Astronomical Photometry", Vol. 41, D. Reidel Publishing Company, 1974.
4. Hall, D.S and Genet, R.M., 1982, "Photoelectric Photometry of Variable Stars", 1st Edition, IAPPP.
5. Handbook of Starlight-1 Stellar Photometer: Thorn EMI Gencom Inc.
6. Henden, A.A and Kaitchuck, R.H., 1982, "Astronomical Photometry", Van Nostrand Reinhold Company.
7. Hopkins, J.L., "Photoelectric Photometry Data Acquisition", IAPPP, Communication No. 17, September 1984, pp. 13-21.
8. Miller, J.R., "Apple Interface for Photometric Measurements", IAPPP, Communication No. 23, March 1986, pp. 11-13.
9. Roy, A.E. and Clarke, D., "Astronomy: Principles and Practice", 2 nd Edition, Adam Hilger Ltd., 1978.
10. Zaks, R., "6502 Application Book", 1979, 1 st Edition, Sybex Inc.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved